

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता, पद, जटा, घन पाठः

6.1 षष्ठकाण्डे प्रथमः प्रश्नः - सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

Contents

1	TS 6.1.1.1	7
2	TS 6.1.1.2	8
3	TS 6.1.1.3	9
4	TS 6.1.1.4	9
5	TS 6.1.1.5	10
6	TS 6.1.1.6	11
7	TS 6.1.1.7	12
8	TS 6.1.1.8	13
9	TS 6.1.1.9	14
10	TS 6.1.2.1	15
11	TS 6.1.2.2	16
12	TS 6.1.2.3	17
13	TS 6.1.2.4	17

14	TS 6.1.2.5	18
15	TS 6.1.2.6	19
16	TS 6.1.2.7	20
17	TS 6.1.3.1	21
18	TS 6.1.3.2	22
19	TS 6.1.3.3	23
20	TS 6.1.3.4	24
21	TS 6.1.3.5	24
22	TS 6.1.3.6	25
23	TS 6.1.3.7	26
24	TS 6.1.3.8	27
25	TS 6.1.4.1	28
26	TS 6.1.4.2	29
27	TS 6.1.4.3	30

28	TS 6.1.4.4	31
29	TS 6.1.4.5	32
30	TS 6.1.4.6	33
31	TS 6.1.4.7	33
32	TS 6.1.4.8	34
33	TS 6.1.4.9	35
34	TS 6.1.5.1	36
35	TS 6.1.5.2	37
36	TS 6.1.5.3	37
37	TS 6.1.5.4	38
38	TS 6.1.5.5	39
39	TS 6.1.6.1	40
40	TS 6.1.6.2	41
41	TS 6.1.6.3	42

42	TS 6.1.6.4	43
43	TS 6.1.6.5	44
44	TS 6.1.6.6	45
45	TS 6.1.6.7	46
46	TS 6.1.7.1	47
47	TS 6.1.7.2	48
48	TS 6.1.7.3	48
49	TS 6.1.7.4	49
50	TS 6.1.7.5	50
51	TS 6.1.7.6	51
52	TS 6.1.7.7	52
53	TS 6.1.7.8	53
54	TS 6.1.8.1	53
55	TS 6.1.8.2	54

56	TS 6.1.8.3	55
57	TS 6.1.8.4	56
58	TS 6.1.8.5	57
59	TS 6.1.9.1	58
60	TS 6.1.9.2	59
61	TS 6.1.9.3	60
62	TS 6.1.9.4	60
63	TS 6.1.9.5	61
64	TS 6.1.9.6	62
65	TS 6.1.9.7	63
66	TS 6.1.10.1	64
67	TS 6.1.10.2	65
68	TS 6.1.10.3	66
69	TS 6.1.10.4	66

70	TS 6.1.10.5	67
71	TS 6.1.11.1	68
72	TS 6.1.11.2	69
73	TS 6.1.11.3	70
74	TS 6.1.11.4	71
75	TS 6.1.11.5	71
76	TS 6.1.11.6	72

1 TS 6.1.1.1

TS 6.1.1.1

Samhita Paata

प्राचीनव॑शं करोति देवमनु॑ष्या दि॒शो व्य॑भजन्त॒ प्राचीं॑ दे॒वा दक्षि॑णा पि॒तरः प्र॑तीचीं॑ मनु॑ष्या उदी॑चीः
रु॒द्रा यत् प्रा॑चीनव॑शं क॒रोति॑ दे॒वलोक॑मे॒व तद्-यज॑मान उ॒पाव॑र्तते परि॑ श्रयत्यन्त॒र॒हितो॑ हि दे॒वलोक॑ो
मनु॑ष्यलो॒का-न्नास्मा॑ल्लो॒कात् स्व॑ेतव्यमि॒वेत्याहुः॑ को हि तद्-वेदु॑ यद्-य॒मुष्मि॑ल्लो॒केऽस्ति॑ वा न वेति॑
दि॒क्ष्वती॑ का॒शान् करो॑ - []

Pada Paata

प्राचीनव॑शमिति॑ प्राचीन॑ - व॑शम् । करोति॑ । देवमनु॑ष्या इति॑ देव - मनु॑ष्याः । दि॒शः । वीति॑
। अ॒भज॑न्त । प्राचीं॑म् । दे॒वाः । दक्षि॑णा । पि॒तरः । प्र॑तीचीं॑म् । मनु॑ष्याः । उदी॑चीम् । रु॒द्राः
। यत् । प्राचीनव॑शमिति॑ प्राचीन॑ - व॑शम् । करोति॑ । दे॒वलोक॑मिति॑ देव - लोक॑म् । ए॒व ।
तत् । यज॑मानः । उ॒पाव॑र्तते इत्यु॑प - आ॒व॑र्तते । प॒रीति॑ । श्रय॑ति । अ॒न्तर॑, हि॒त इत्य॑न्तः -
हि॒तः । हि । दे॒वलोक॑ इति॑ देव - लोकः॑ । मनु॑ष्यलो॒कादिति॑ मनु॑ष्य - लो॒कात् । न । अ॒स्मात्
। लो॒कात् । स्व॑ेतव्यमि॒ति सु॑ - ए॒तव्य॑म् । इ॒व । इति॑ । आ॒हुः । कः । हि । तत् । वेद॑ ।
यदि॑ । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के । अ॒स्ति॑ । वा । न । वा । इति॑ । दि॒क्षु । अ॒तीका॑शान् । करोति॑ ।

2 TS 6.1.1.2

TS 6.1.1.2

Samhita Paata

-त्युभयो॑र्लो॒कयो॑-र॒भिजित्यै॑ केश॒श्म॒श्रु व॑पते न॒खानि॑ नि कृ॒न्तते॑ मृ॒ता वा ए॒षा त्व॑गंमे॒द्ध्या यत् के॑-
श॒श्म॒श्रु मृ॒तामे॒व त्वच॑म-मे॒द्ध्याम॑प॒हत्य॑ य॒ज्ञियो॑ भू॒त्वा मे॒धमु॑पैत्यङ्गिर॑सः सुव॒र्गं लो॒कं य॑न्तोऽप्सु
दी॒क्षात॑पसी प्रावे॒शय॑न्नप्सु स्ना॑ति सा॒क्षादे॒व दी॒क्षात॑पसी अ॒व रु॒न्धे ती॒र्थे स्ना॑ति ती॒र्थे हि ते तां
प्रावे॒शय॑न् ती॒र्थे स्ना॑ति - []

Pada Paata

उ॒भयोः॑ । लो॒कयोः॑ । अ॒भिजित्या॑ इत्य॒भि - जि॒त्यै । के॒श॒श्म॒श्रुतिं॑ के॒श-श्म॒श्रु । व॑प॒ते ।
न॒खानि॑ । नी॒तिं । कृ॒न्त॒ते । मृ॒ता । वै । ए॒षा । त्वक् । अ॒मे॒द्ध्या । यत् । के॒श॒श्म॒श्रुतिं॑
के॒श - श्म॒श्रु । मृ॒ताम् । ए॒व । त्वच॑म् । अ॒मे॒द्ध्याम् । अ॒प॒ह॒त्ये॒त्यप॒-ह॒त्यं । य॒ज्ञियः॑ ।
भू॒त्वा । मे॒धम् । उ॒पेति॑ । ए॒ति । अ॒ङ्गिर॑सः । सु॒व॒र्गमि॑ति सु॒वः - गम् । लो॒कम् । य॑न्तः
। अ॒प्सि॒स्वत्य॑प्-सु । दी॒क्षात॑पसी इति॑ दी॒क्षा-त॑पसी । प्रेति॑ । अ॒वे॒शय॑न् । अ॒प्सि॒स्वत्य॑प्- सु ।
स्ना॑ति । सा॒क्षादि॑ति स - अ॒क्षात् । ए॒व । दी॒क्षात॑पसी इति॑ दी॒क्षा - त॑पसी । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे
। ती॒र्थे । स्ना॑ति । ती॒र्थे । हि । ते । ताम् । प्रेति॑ । अ॒वे॒शय॑न् । ती॒र्थे । स्ना॑ति ।

3 TS 6.1.1.3

TS 6.1.1.3

Samhita Paata

ती॒र्थमे॒व सं॒मा॒नानां॑ भवत्य॒पोऽश्ना॒त्यन्त॒रु॒त ए॒व मे॒द्व्यो॑ भवति॒ वास॑सा दीक्षयति सौम्यं॒ वै क्षौमं॑ दे॒व॒तया॑ सोमं॒मेष॑ दे॒वता॒मुपै॑ति यो दीक्ष॑ते सोम॑स्य त॒नूर॑सि त॒नुवं॑ मे पा॒हीत्या॑ह स्वामे॒व दे॒वता॒मुपै॑त्यथो॒ आ॒शिषं॑मे॒वैता॒मा शा॑स्ते ऽग्ने॒स्तूषा॒धानं॑ वा॒योवा॑त॒पानं॑ पि॒तृणां॑ नी॒विरोष॑धीनां प्रघा॒त - []

Pada Paata

ती॒र्थम् । ए॒व । सं॒मा॒नाना॑म् । भ॒वति॑ । अ॒पः । अ॒श्ना॒ति । अ॒न्त॒रु॒तः । ए॒व । मे॒द्व्यः॑ । भ॒वति॑ । वास॑सा । दी॒क्षय॑ति । सौ॒म्यम् । वै । क्षौ॒मम् । दे॒वत॑या । सो॒मम् । ए॒षः । दे॒वता॑म् । उ॒पेति॑ । ए॒ति । यः । दी॒क्ष॑ते । सोम॑स्य । त॒नूः । अ॒सि । त॒नुव॑म् । मे । पा॒हि । इति॑ । आ॒ह । स्वा॒म् । ए॒व । दे॒वता॑म् । उ॒पेति॑ । ए॒ति । अथो॒ इति॑ । आ॒शिष॑मि॒त्या - शि॒षम् । ए॒व । ए॒ताम् । ए॒ति । शा॑स्ते । अ॒ग्नेः । तूषा॒धान॑मि॒ति तूष॑ - आ॒धान॑म् । वा॒योः । वा॒त॒पान॑मि॒ति वा॒त॒पान॑म् । पि॒तृणा॑म् । नी॒विः । ओष॑धीनाम् । प्र॒घा॒त इति॑ प्र - घा॒तः ।

4 TS 6.1.1.4

TS 6.1.1.4

Samhita Paata

आ॒दि॒त्यानां॑ प्रा॒चीन॑ता॒नो वि॒श्वेषां॑ दे॒वाना॑मोतु नक्ष॑त्राणा-मतीका॒शास्त॑द्वा ए॒तत् सर्व॑ दे॒व॒त्यं यद्-वा॑सो
यद्-वा॑स॒सा दी॒क्षय॑ति सर्वा॒भिरे॒वैनं॑ दे॒वता॑भिर्दी॒क्षय॑ति ब॒हिः प्रा॑णो॒ वै म॑नु॒ष्यस्त॑-स्या॒शनं॑ प्रा॒णोऽश्ना॑ति
स॒प्रा॒ण ए॒व दी॒क्षत॑ आ॒शितो॑ भवति॒ यावा॑ने॒वास्य॑ प्रा॒णस्तेन॑ स॒ह मे॒धमु॑पैति घृ॒तं दे॒वानां॑ मस्तु॑ पि॒तृणां॑
निष्प॑कं म॒नु॒ष्याणां॑ तद्वा - []

Pada Paata

आ॒दि॒त्याना॑म् । प्रा॒चीन॑ता॒न इति॑ प्राचीन - ता॒नः । वि॒श्वेषा॑म् । दे॒वाना॑म् । ओतुः । नक्ष॑-
त्राणा॑म् । अ॒तीका॑शाः । तत् । वै । ए॒तत् । स॒र्वदे॒व॒त्यमि॑ति॒ सर्व॑ - दे॒व॒त्यम् । यत् ।
वा॑सः । यत् । वा॑स॒सा । दी॒क्षय॑ति । सर्वा॒भिः । ए॒व । ए॒नम् । दे॒वता॑भिः । दी॒क्षय॑-
ति । ब॒हिः प्रा॑ण इति॑ ब॒हिः - प्रा॑णः । वै । म॒नु॒ष्यः । तस्य॑ । अ॒शनम् । प्रा॑ण इति॑ प्र
-अ॒नः । अ॒श्नाति॑ । स॒प्रा॒ण इति॑ स - प्रा॑णः । ए॒व । दी॒क्षते॑ । आ॒शितः॑ । भ॒वति॑ ।
या॒वान् । ए॒व । अ॒स्य । प्रा॑ण इति॑ प्र -अ॒नः । तेन॑ । स॒ह । मे॒धम् । उ॒पेति॑ । ए॒ति ।
घृ॒तम् । दे॒वाना॑म् । मस्तु॑ । पि॒तृणा॑म् । निष्प॑कमि॒ति निः - प॒कम् । म॒नु॒ष्याणा॑म् । तत् । वै ।

5 TS 6.1.1.5

TS 6.1.1.5

Samhita Paata

ए॒तत् सर्व॑दे॒व॒त्यं य॒न्नव॑नीतं॒ यन्न॑वनीतेनाभ्य॒ङ्गे सर्वा॑ ए॒व दे॒वताः॑ प्रीणा॒ति प्र॑च्यु॒तो वा ए॒षोऽस्मा॑ल्लो॒-
काद॑गतो दे॒वलोकं॑ यो दी॒क्षितो॑ ऽन्त॒रेव॑ न॒वनीतं॑ तस्मा॒-न्न॑वनीतेनाभ्य॒ङ्गे ऽनु॑लो॒मं य॒जुषा॑ व्यावृ॒त्त्या

इन्द्रो॑ वृ॒त्रम॑हन् तस्य॑ क॒नीनि॑का॒ परा॑ऽप॒तत् तदा॑ञ्जनम॒भ॒वद्य॑दा॒ङ्गे चक्षु॑रे॒व भ्रातृ॑व्यस्य वृ॒ङ्गे दक्षि॑णं
पूर्व॑मा॒ङ्गे - []

Pada Paata

ए॒तत् । स॒र्वदे॒वत्य॑मि॒ति॒ सर्व॑ - दे॒वत्य॑म् । यत् । न॒वंनी॑त॒मि॒ति॒ न॒वं - नी॒तम् । यत् । न॒वंनी॑ते॒नेति॑
न॒वं - नी॒तेन॑ । अ॒भ्य॒ङ्ग इत्य॑भि - अ॒ङ्गे । सर्वाः॑ । ए॒व । दे॒वताः॑ । प्री॒णाति॑ । प्र॒च्यु॒त इति॑ प्र -
च्यु॒तः । वै । ए॒षः । अ॒स्मात् । लो॒कात् । अ॒ग॒तः । दे॒वल॑ोकमि॒ति॒ दे॒व - लो॒कम् । यः ।
दी॒क्षितः॑ । अ॒न्त॒रा । इ॒व । न॒वंनी॑त॒मि॒ति॒ न॒वं - नी॒तम् । तस्मा॑त् । न॒वंनी॑ते॒नेति॑ न॒वं - नी॒तेन॑ ।
अ॒भी॒ति॑ । अ॒ङ्गे । अ॒नु॒लो॒ममि॒त्य॑नु - लो॒मम् । यजु॑षा । व्यावृ॑त्त्या इति॑ वि - आ॒वृ॒त्त्यै । इन्द्रः॑
। वृ॒त्रम् । अ॒ह॒न् । तस्य॑ । क॒नीनि॑का । परे॑ति॒ । अ॒प॒तत् । तत् । आञ्ज॑न॒मित्या॑-अञ्जनम् ।
अ॒भ॒वत् । यत् । आ॒ङ्ग इत्या॑ - अ॒ङ्गे । चक्षुः॑ । ए॒व । भ्रातृ॑व्यस्य । वृ॒ङ्गे । दक्षि॑णम् । पूर्व॑म्
। ए॒ति॑ । अ॒ङ्गे ।

6 TS 6.1.1.6

TS 6.1.1.6

Samhita Paata

स॒व्यः॑ हि पूर्वं॑ म॒नुष्या॑ आ॒ञ्जते॑ न नि॒ धा॒वते॑ नी॒व हि म॑नुष्या॑ धा॒वन्ते॑ पञ्च॑ कृ॒त्व आ॒ङ्गे पञ्चा॑क्षरा
प॒ङ्क्तिः॑ पा॒ङ्क्तो य॒ज्ञो य॒ज्ञमे॒वाव॑ रु॒न्धे परि॑मित॒मा॒ङ्गे ऽप॑रि॒मितः॑ हि म॑नुष्या॑ आ॒ञ्जते॑ स॒तूल॑याऽऽङ्गे- ऽप॑-
तूल॑या हि म॑नुष्या॑ आ॒ञ्जते॑ व्यावृ॑त्त्यै यद॑प॒तूल॑याञ्जी॒त वज्रं॑ इ॒व स्या॑थ॒ सतूल॑याऽऽङ्गे मि॒त्र॒त्वाये॑ - [

]

Pada Paata

स॒व्यम् । हि । पूर्वम् । म॒नुष्याः॑ । आ॒ञ्ज॒त॒ इत्या॑ - अ॒ञ्ज॒ते॑ । न । नीति॑ । धा॒व॒ते॒ । नीति॑
 । इ॒व । हि । म॒नुष्याः॑ । धा॒व॒न्ते॒ । प॒ञ्च॑ । कृ॒त्वः॑ । एति॑ । अ॒ङ्के॑ । प॒ञ्चाक्ष॑रेति॒ प॒ञ्च॑-अ॒क्षरा॑
 । प॒ङ्क्तिः॑ । पा॒ङ्क्तिः॑ । य॒ज्ञः॑ । य॒ज्ञम् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे॑ । परि॑मित॒मिति॑ परि॑ - मि॒त॒म्
 । एति॑ । अ॒ङ्के॑ । अ॒परि॑मित॒मित्य॑परि॑ - मि॒त॒म् । हि । म॒नुष्याः॑ । आ॒ञ्ज॒त॒ इत्या॑ - अ॒ञ्ज॒ते॑ ।
 स॒त॒ल॒येति॑ स॒-त॒ल॒या॒ । एति॑ । अ॒ङ्के॑ । अ॒प॒त॒ल॒येत्य॑प॒-त॒ल॒या॒ । हि । म॒नुष्याः॑ । आ॒ञ्ज॒त॒ इत्या॑ -
 अ॒ञ्ज॒ते॑ । व्या॒वृ॒त्त्या॒ इति॑ वि॒ - आ॒वृ॒त्त्यै॑ । यत् । अ॒प॒त॒ल॒येत्य॑प॒ - त॒ल॒या॒ । आ॒ञ्जी॒तेत्या॑ - अ॒ञ्जी॒त॑
 । व॒ज्रः॑ । इ॒व । स्या॒त् । स॒त॒ल॒येति॑ स॒ - त॒ल॒या॒ । एति॑ । अ॒ङ्के॑ । मि॒त्र॒त्वायेति॑ मि॒त्र॒ - त्वाय॑ ।

7 TS 6.1.1.7**TS 6.1.1.7****Samhita Paata**

-न्द्रो॑ वृ॒त्रम॑ह॒न्त्सो॑ऽ(1)पौ॑ऽ(1)भ्य॑-म्रिय॒त॒ तासां॑ य॒न्मे॒द्धय॑ य॒ज्ञिय॑ꣳ स॒दे॒व॒मासी॑त् तदु॒पोद॑क्राम॒त् ते
 दु॒र्भा अ॑भ॒वन्॒ यद॑र्भ॒पुञ्जी॑लैः प॒वय॑ति॒ या ए॒व मे॒द्ध्या य॒ज्ञियाः॑ स॒दे॒वा आ॒प॒स्ताभि॑रे॒वैनं॑ प॒वय॑ति॒ द्वाभ्यां॑
 प॒वय॑त्य॒-होरा॒त्राभ्या॑मे॒वैनं॑ प॒वय॑ति॒ त्रिभिः॑ प॒वय॑ति॒ त्रय॑ इ॒मे लो॒का ए॒भिरे॒वैनं॑ लो॒कैः प॒वय॑ति॒ प॒ञ्चभिः॑
 - []

Pada Paata

इन्द्रः । वृत्रम् । अ॒ह॒न् । सः । अ॒पः । अ॒भी॒ति॒ । अ॒म्रि॒य॒त् । ता॒सा॒म् । य॒त् । मे॒द्व्य॑म् ।
 य॒ज्ञि॒य॑म् । स॒दे॒व॒मि॒ति॒ स - दे॒व॒म् । आ॒सी॒त् । त॒त् । अ॒प॑ । उ॒दि॒ति॒ । अ॒क्रा॒म॒त् । ते । दु॒र्भाः
 । अ॒भ॒व॒न् । य॒त् । दु॒र्भ॒पु॒ञ्जी॒लैरि॒ति॒ दर्भ॑ - पु॒ञ्जी॒लैः । प॒व॒य॑ति । याः । ए॒व । मे॒द्व्याः॑ । य॒ज्ञि॒याः॑
 । स॒दे॒वा इति॑ स - दे॒वाः । आ॒प॑ः । ता॒भिः । ए॒व । ए॒न॒म् । प॒व॒य॑ति । द्वा॒भ्या॑म् । प॒व॒य॑ति
 । अ॒हो॒रा॒त्रा॒भ्या॒मित्य॑हः-रा॒त्रा॒भ्या॑म् । ए॒व । ए॒न॒म् । प॒व॒य॑ति । त्रि॒भि॒रि॒ति॒ त्रि - भिः । प॒व॒य॑ति
 । त्रयः॑ । इ॒मे । लो॒काः । ए॒भिः । ए॒व । ए॒न॒म् । लो॒कैः । प॒व॒य॑ति । प॒ञ्च॒भि॒रि॒ति॒ प॒ञ्च - भिः ।

8 TS 6.1.1.8**TS 6.1.1.8****Samhita Paata**

प॒व॒य॑ति॒ प॒ञ्चाक्ष॑रा प॒ङ्क्तिः॑ पा॒ङ्क्तो॑ य॒ज्ञो य॒ज्ञायै॑वैनं प॒व॒य॑ति॒ ष॒ड्भिः॑ प॒व॒य॑ति॒ ष॒ड्वा ऋ॑त॒वं ऋ॑तु॒भिरे॑वैनं
 प॒व॒य॑ति॒ स॒प्त॒भिः॑ प॒व॒य॑ति॒ स॒प्त छ॑न्दा॒ंसि॒ छ॒न्दो॒भिरे॑वैनं प॒व॒य॑ति॒ न॒व॒भिः॑ प॒व॒य॑ति॒ न॒व॒ वै पु॑रु॒षे प्रा॑णाः
 स॒प्रा॑ण॒मे॒वैनं॑ प॒व॒य॑त्येकंवि॒ंश॒त्या प॒व॒य॑ति॒ द॒श ह॑स्त्या॒ अ॒ङ्गु॒ल॒यो द॑श प॒द्या आ॒त्मैकं॑वि॒ंशो॒ यावा॑ने॒व
 पु॑रु॒ष॒स्तम॑परि॒वर्ग॑ - []

Pada Paata

प॒व॒य॑ति॒ । प॒ञ्चाक्ष॑रेति॒ प॒ञ्च - अ॒क्ष॒रा । प॒ङ्क्तिः॑ । पा॒ङ्क्तैः॑ । य॒ज्ञः । य॒ज्ञाय॑ । ए॒व । ए॒न॒म् ।

प॒व॒य॒ति । ष॒ङ्गि॒रि॒ति॑ षट् - भिः । प॒व॒य॒ति । षट् । वै । ऋ॒त॒वः । ऋ॒तु॒भि॒रि॒त्यु॒तु - भिः । ए॒व । ए॒न॒म् । प॒व॒य॒ति । सु॒प्त॒भि॒रि॒ति॑ सु॒प्त - भिः । प॒व॒य॒ति । सु॒प्त । छ॒न्दा॑श्सि । छ॒न्दो॑भि॒रि॒ति॑ छ॒न्दः - भिः । ए॒व । ए॒न॒म् । प॒व॒य॒ति । न॒व॒भि॒रि॒ति॑ न॒व - भिः । प॒व॒य॒ति । न॒व । वै । पु॒रु॑षे । प्रा॒णा इ॒ति॑ प्र - अ॒नाः । स॒प्रा॑ण॒मि॒ति॑ स॒प्रा॑ण॒म् । ए॒व । ए॒न॒म् । प॒व॒य॒ति । ए॒क॒वि॒ंश॒त्ये॒त्ये॒कं॒-वि॒ंश॒त्या॒ । प॒व॒य॒ति । द॒श । ह॒स्त्याः॑ । अ॒ङ्गु॒ल॒यः । द॒श । प॒द्माः॑ । आ॒त्मा । ए॒क॒वि॒ंश॒ इत्ये॒कं - वि॒ंशः । या॒वान् । ए॒व । पु॒रु॑षः । तम् । अ॒प॒रि॒व॒र्ग॒मि॒त्य॒प॒रि॒-व॒र्ग॒म् ।

9 TS 6.1.1.9

TS 6.1.1.9

Samhita Paata

प॒व॒य॒ति चि॒त्प॒ति॑स्त्वा पु॒ना॒त्वि॒त्या॑ह॒ मनो॒ वै चि॒त्प॒ति॑र्म॒न॒सै॒वैनं॑ प॒व॒य॒ति वा॒क्प॒ति॑स्त्वा पु॒ना॒त्वि॒त्या॑ह॒ वा॒चै॒वैनं॑ प॒व॒य॒ति दे॒वस्त्वा॑ स॒वि॒ता पु॒ना॒त्वि॒त्या॑ह॒ स॒वि॒तृ॒प्र॒सू॒त ए॒वैनं॑ प॒व॒य॒ति तस्य॑ ते प॒वि॒त्र॒प॒ते प॒वि॒-त्रे॒ण यस्मै॑ कं पु॒ने तच्छ॑के॒य॒मि॒त्या॑-हाऽऽ*शि॒ष॒मे॒वैता॒मा शा॑स्ते ॥

Pada Paata

प॒व॒य॒ति । चि॒त्प॒ति॑रि॒ति॑ चि॒त् - प॒तिः । त्वा । पु॒ना॒तु । इति॑ । आ॒ह । मनः॑ । वै । चि॒त्प॒ति॑रि॒ति॑ चि॒त् - प॒तिः । मन॑सा । ए॒व । ए॒न॒म् । प॒व॒य॒ति । वा॒क्प॒ति॑रि॒ति॑ वाक् - प॒तिः । त्वा । पु॒ना॒तु । इति॑ । आ॒ह । वा॒चा । ए॒व । ए॒न॒म् । प॒व॒य॒ति । दे॒वः । त्वा । स॒वि॒ता । पु॒ना॒तु । इति॑ । आ॒ह । स॒वि॒तृ॒प्र॒सू॒त इति॑ स॒वि॒तृ - प्र॒सू॒तः । ए॒व । ए॒न॒म्

। प॒व॒य॒ति॒ । तस्य॑ । ते॒ । प॒वि॒त्र॒प॒त॒ इति॑ पवित्र - प॒ते॒ । प॒वि॒त्रे॑ण । यस्मै॑ । कम् । पु॒ने॒ । तत् । श॒के॒य॒म् । इति॑ । आ॒ह॒ । आ॒शि॒ष॒मि॒त्या॑ - शि॒ष॒म् । ए॒व । ए॒ता॒म् । ए॒ति॑ । शा॒स्ते॒ ॥

10 TS 6.1.2.1

TS 6.1.2.1

Samhita Paata

याव॑न्तो॒ वै दे॒वा य॒ज्ञाया॑पु॒नत् त ए॒वाभ॑वन्। य ए॒वं वि॒द्वान् य॒ज्ञाय॑ पु॒नीते॑ भव॑त्ये॒व ब॒हिः प॑वयि॒त्वाऽन्तः॑ प्र पा॑दयति मनु॒ष्यलो॒क ए॒वैनं॑ पवयित्वा पू॒तं दे॒वलो॒कं प्र ण॑यत्यदीक्षित॒ एक॑याऽऽहु॒त्येत्या॑हुः सु॒वेण॑ चत॑स्रो जुहोति दीक्षित॒त्वाय॑ सु॒चा पञ्च॑मीं पञ्चा॑क्षरा प॒ङ्क्तिः॑ पाङ्क्तो॑ य॒ज्ञो य॒ज्ञमे॒वाव॑ रुन्ध॒ आकू॑त्यै प्रयु॒जेऽग्नये॑ - []

Pada Paata

याव॑न्तः । वै । दे॒वाः । य॒ज्ञाय॑ । अ॒पु॒नत् । ते॒ । ए॒व । अ॒भ॒वन् । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । य॒ज्ञाय॑ । पु॒नीते॑ । भव॑ति । ए॒व । ब॒हिः । प॑वयित्वा । अ॒न्तः । प्रेति॑ । पा॒दय॑ति । म॒नु॒ष्यलो॒क इति॑ मनु॒ष्य - लो॒के । ए॒व । ए॒नम् । प॑वयित्वा । पू॒तम् । दे॒वलो॒कमि॒ति दे॒व - लो॒कम् । प्रेति॑ । न॒य॒ति । अ॒दीक्षितः॑ । ए॒क॑या । आ॒हु॒त्येत्या॑ - हु॒त्या । इति॑ । आ॒हुः । सु॒वेण॑ । चत॑स्रः । जुहोति॑ । दीक्षित॒त्वायेति॑ दीक्षित॒त्वाय॑ । सु॒चा । पञ्च॑मीम् । पञ्चा॑क्षरेति॒ पञ्च॑ - अ॒क्षरा॑ । प॒ङ्क्तिः॑ । पाङ्क्तो॑ । य॒ज्ञः । य॒ज्ञम् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रुन्धे॑ । आकू॑त्या॒ इत्या॑ - कू॒त्यै । प्रयु॒ज इति॑ प्र - यु॒जे । अ॒ग्नये॑ ।

11 TS 6.1.2.2

TS 6.1.2.2

Samhita Paata

स्वाहेत्याहाऽऽकूत्या हि पुरुषो यज्ञमभि प्रयुङ्क्ते यजेयेति मेधायै मनसेऽग्नये स्वाहेत्याह मेधया हि
मनसा पुरुषो यज्ञमभिगच्छति सरस्वत्यै पूष्णेऽग्नये स्वाहेत्याह वाग्वै सरस्वती पृथिवी पूषा वाचैव
पृथिव्या यज्ञं प्रयुङ्क्त आपो देवी-बृहती-विश्वशंभुव इत्याह या वै वर्ष्यास्ता - []

Pada Paata

स्वाहा । इति । आह । आकूत्येत्या - कूत्या । हि । पुरुषः । यज्ञम् । अभीति । प्रयुङ्क्त इति
प्र-युङ्क्ते । यजेय । इति । मेधायै । मनसे । अग्नये । स्वाहा । इति । आह । मेधया । हि
। मनसा । पुरुषः । यज्ञम् । अभिगच्छतीत्यभि - गच्छति । सरस्वत्यै । पूष्णे । अग्नये ।
स्वाहा । इति । आह । वाक् । वै । सरस्वती । पृथिवी । पूषा । वाचा । एव । पृथिव्या
। यज्ञम् । प्रेति । युङ्क्ते । आपः । देवीः । बृहतीः । विश्वशंभुव इति विश्व-शंभुवः । इति ।
आह । याः । वै । वर्ष्याः । ताः ।

12 TS 6.1.2.3

TS 6.1.2.3

Samhita Paata

आपो॑ दे॒वी-बृ॒हती-वि॒श्वशं॑भुवो॒ यदे॒तद्-यजु॑र्न ब्रूयाद्-दि॒व्या आपोऽशान्ता॑ इ॒मं लो॒कमा ग॑च्छेयुरापो॑
दे॒वी-बृ॒हती-वि॒श्वशं॑भुव॒ इत्या॑हास्मा ए॒वैना॑ लो॒काय॑ शमयति॒ तस्मा॑च्छान्ता॒ इ॒मं लो॒कमा ग॑च्छन्ति॒
द्यावा॑पृथि॒वी इत्या॑ह॒ द्यावा॑पृथि॒व्योर्हि य॒ज्ञ उ॒र्वन्तरि॑क्ष-मि॒त्याहान्तरि॑क्षे॒ हि य॒ज्ञो बृ॒हस्पति॑र्नो ह॒विषा॑
वृ॒धा॒त्वि - []

Pada Paata

आपः । दे॒वीः । बृ॒हतीः । वि॒श्वशं॑भुव॒ इति॑ वि॒श्व - शं॑भुवः । यत् । ए॒तत् । यजुः । न ।
ब्रू॒यात् । दि॒व्याः । आपः । अ॒शान्ताः । इ॒मम् । लो॒कम् । ए॒ति । ग॒च्छे॒युः । आपः ।
दे॒वीः । बृ॒हतीः । वि॒श्वशं॑भुव॒ इति॑ वि॒श्व-शं॑भुवः । इति॑ । आ॒ह । अ॒स्मै । ए॒व । ए॒नाः ।
लो॒काय॑ । श॒मय॑ति । तस्मा॑त् । शान्ताः । इ॒मम् । लो॒कम् । ए॒ति । ग॒च्छन्ति॑ । द्यावा॑पृथि॒वी
इति॑ द्यावा॑-पृथि॒वी । इति॑ । आ॒ह । द्यावा॑पृथि॒व्योरिति॑ द्यावा॑-पृथि॒व्योः । हि । य॒ज्ञः । उ॒रु
। अ॒न्तरि॑क्षम् । इति॑ । आ॒ह । अ॒न्तरि॑क्षे । हि । य॒ज्ञः । बृ॒हस्पतिः॑ । नः । ह॒विषा॑ । वृ॒धा॒तु ।

13 TS 6.1.2.4

TS 6.1.2.4

Samhita Paata

-त्याह॑ ब्रह्म॑ वै दे॒वानां॑ बृह॒स्पति॑-ब्रह्म॑णै॒वास्मै॑ य॒ज्ञम॑व॒ रुन्धे॑ यद्- ब्रूयाद्-वि॒धेरिति॑ य॒ज्ञस्था॑णुमृच्छेद्-
वृधा॑त्वित्याह॑ य॒ज्ञस्था॑णुमे॒व परि॑ वृणक्ति॒ प्रजा॑पति॒-य॒ज्ञम॑सृजत॒ सोऽस्मा॑त् सृष्टः॑ परा॑ङ्गैश्च॒ स प्र॑ यजु॒र-
व्ली॑नात् प्र॒ साम॑ तमृगुद॑यच्छद्-यद्गुद॑यच्छत् तदौ॑द्-ग्रह॑णस्यौद्-ग्रह॑ण॒त्व मृ॒चा - []

Pada Paata

इति॑ । आ॒ह । ब्रह्म॑ । वै । दे॒वाना॑म् । बृह॒स्पतिः॑ । ब्रह्म॑णा । ए॒व । अ॒स्मै । य॒ज्ञम् । अवेति॑
। रुन्धे॑ । यत् । ब्रूयात् । वि॒धेः । इति॑ । य॒ज्ञस्था॑णुमिति॑ य॒ज्ञ - स्था॑णुम् । ऋच्छेत् । वृधा॑तु
। इति॑ । आ॒ह । य॒ज्ञस्था॑णुमिति॑ य॒ज्ञ - स्था॑णुम् । ए॒व । परीति॑ । वृण॑क्ति । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा
- प॑तिः । य॒ज्ञम् । अ॒सृज॑त् । सः । अ॒स्मात् । सृष्टः॑ । परा॑ङ् । ऐत् । सः । प्रेति॑ । यजुः॑ ।
अव्ली॑नात् । प्रेति॑ । सामं॑ । तम् । ऋक् । उ॒दिति॑ । अ॒यच्छ॑त् । यत् । ऋक् । उ॒दय॑च्छदि॒-
त्युत् - अ॒यच्छ॑त् । तत् । औद्ग्रह॑णस्येत्यौत्-ग्रह॑णस्य॑ । औद्ग्रह॑ण॒त्वमित्यौद्ग्रह॑ण - त्वम् । ऋ॒चा ।

14 TS 6.1.2.5

TS 6.1.2.5

Samhita Paata

जुहोति॑ य॒ज्ञस्यो॑द्य॒त्या अनु॑ष्टुप्-छन्द॑सा-मुद॑यच्छदित्या॒हुस्तस्मा॑दनु॑ष्टुभां जुहोति॑ य॒ज्ञस्यो॑द्य॒त्यै द्वाद॑श
वा॒त्सब॑न्धान्युद॑यच्छ-न्नित्या॑हु-स्तस्मा॑द्- द्वाद॑शभि॒र्वा॒त्सब॑न्ध॒विदो॑ दीक्षयन्ति॒ सा वा॑ ए॒षर्ग॑नु॑ष्टुग्-
वा॒गनु॑ष्टुग्-यदे॑तय॒र्चा दी॑क्षय॑ति वा॒चैवैन॑ः सर्व॑या दीक्षय॑ति॒ विश्वे॑ दे॒वस्य॑ ने॒तुरि॑त्याह॑ सावि॒त्र्येते॑न॒

मर्तो वृणीत सख्य - []

Pada Paata

जुहोति । यज्ञस्य । उद्यत्या इत्युत् - यत्यै । अनुष्टुबित्यनु - स्तुप् । छन्दसाम् । उदिति । अयच्छत् । इति । आहुः । तस्मात् । अनुष्टुभेत्यनु - स्तुभा । जुहोति । यज्ञस्य । उद्यत्या इत्युत् - यत्यै । द्वादश । वाथ्सबन्धानीति वाथ्स - बन्धानि । उदिति । अयच्छत् । इति । आहुः । तस्मात् । द्वादशभिरिति द्वादश-भिः । आथ्सबन्धविद इति वाथ्सबन्ध - विदः । दीक्षयन्ति । सा । वै । एषा । ऋक् । अनुष्टुगित्यनु - स्तुक् । वाक् । अनुष्टुगित्यनु - स्तुक् । यत् । एतया । ऋचा । दीक्षयति । वाचा । एव । एनम् । सर्वया । दीक्षयति । विश्वे । देवस्य । नेतुः । इति । आहुः । सावित्री । एतेन । मर्तः । वृणीत । सख्यम् ।

15 TS 6.1.2.6

TS 6.1.2.6

Samhita Paata

-मित्याह पितृदेवत्यैतेन विश्वे राय इषुद्धयसीत्याह वैश्वदेव्येतेन द्युम्नं वृणीत पुष्यस इत्याह पौष्ण्येतेन सा वा एषस्सर्वदेवत्या यदेतयर्चा दीक्षयति सर्वाभिरेवेन देवताभिर्दीक्षयति सप्ताक्षरं प्रथमं पदमष्टाक्षराणि त्रीणि यानि त्रीणि तान्यष्टावुप यन्ति यानि चत्वारि तान्यष्टौ यदष्टाक्षरा तेन - []

Pada Paata

इति॑ । आ॒ह । पि॒तृदे॒वत्येति॑ पि॒तृ - दे॒वत्याँ । ए॒तेन॑ । वि॒श्वे । रा॒यः । इ॒षु॒द्धय॑सि । इति॑ ।
 आ॒ह । वै॒श्वदे॒वीति॑ वै॒श्व-दे॒वी । ए॒तेन॑ । द्यु॒म्नम् । वृ॒णीत॑ । पु॒ष्यसै॑ । इति॑ । आ॒ह । पौ॒ष्णी ।
 ए॒तेन॑ । सा । वै । ए॒षा । ऋक् । स॒र्वदे॒वत्येति॑ स॒र्व - दे॒वत्याँ । यत् । ए॒तयाँ । ऋ॒चा ।
 दी॒क्षय॑ति । स॒र्वाभिः॑ । ए॒व । ए॒नम् । दे॒वता॑भिः । दी॒क्षय॑ति । स॒प्ताक्ष॑र॒मिति॑ स॒प्त - अ॒क्षर॑म्
 । प्र॒थम॑म् । प॒दम् । अ॒ष्टाक्ष॑रा॒णीत्य॑ष्टा - अ॒क्षरा॑णि । त्री॒णि । या॒नि । त्री॒णि । ता॒नि । अ॒ष्टौ
 । उ॒पेति॑ । य॒न्ति । या॒नि । च॒त्वारि॑ । ता॒नि । अ॒ष्टौ । यत् । अ॒ष्टाक्ष॑रे॒त्य॑ष्टा - अ॒क्षरा॑ । तेन॑ ।

16 TS 6.1.2.7

TS 6.1.2.7

Samhita Paata

गा॒य॒त्री य॒देका॑द॒शाक्ष॑रा॒ तेन॑ त्रि॒ष्टुग्य॑द् द्वा॒द॒शाक्ष॑रा॒ तेन॑ जग॑ती॒ सा वा ए॒षस्स॑र्वा॒णि छ॒न्दा॑सि॒ यदे॒-
 तय॑र्चा दी॒क्षय॑ति॒ सर्वे॑भि॒रेवै॑नं॒ छन्दा॑भिर्दी॒क्षय॑ति स॒प्ताक्ष॑रं प्र॒थमं॑ प॒दः स॒प्तप॑दा श॒क्रेरी॑ प॒शवः॑ श॒क्रेरी॑
 प॒शूने॒वाव॑ रु॒न्ध्र ए॒कस्मा॑दु॒क्षरा॑दना॒प्तं प्र॒थमं॑ प॒दं तस्मा॑द्-यद्-वा॒चोऽना॑प्तं तन्म॑नु॒ष्या उप॑ जी॒वन्ति॑
 पूर्ण॑या जुहोति () पूर्ण॑ इ॒व हि प्र॒जाप॑तिः प्र॒जाप॑ते॒रास्यै॑ न्यून॑या जुहोति॒ न्यूना॑द्धि प्र॒जाप॑तिः प्र॒जा
 असृ॑जत प्र॒जाना॑ः सृ॒ष्ट्यै ॥

Pada Paata

गा॒य॒त्री । यत् । ए॒का॑द॒शाक्ष॑रे॒त्येका॑द॒श - अ॒क्षरा॑ । तेन॑ । त्रि॒ष्टुक् । यत् । द्वा॒द॒शाक्ष॑रेति॒
 द्वा॒द॒श - अ॒क्षरा॑ । तेन॑ । जग॑ती । सा । वै । ए॒षा । ऋक् । स॒र्वाणि॑ । छ॒न्दा॑सि । यत्

। ए॒तयाँ । ऋ॒चा । दी॒क्षय॑ति । सर्वे॑भिः । ए॒व । ए॒नम् । छ॒न्दो॑भिरिति॒ छन्दः॑ - भिः ।
 दी॒क्षय॑ति । सु॒प्ताक्ष॑रमिति॒ सुप्त - अ॒क्षर॑म् । प्र॒थ॒मम् । प॒दम् । सु॒प्तप॑देति॒ सुप्त - प॒दा । श॒क्र॑री
 । प॒शवः॑ । श॒क्र॑री । प॒शून् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । ए॒कस्मा॑त् । अ॒क्षरा॑त् । अ॒ना॒प्तम्
 । प्र॒थ॒मम् । प॒दम् । तस्मा॑त् । यत् । वा॒चः । अ॒ना॒प्तम् । तत् । म॒नुष्याः॑ । उ॒पेति॑ ।
 जी॒व॒न्ति । पूर्ण॑याँ । जु॒होति॑ () । पूर्णः॑ । इ॒व । हि । प्र॒जाप॑तिरिति॒ प्रजा॒-प॒तिः । प्र॒जाप॑ते॒-
 रिति॑ प्र॒जा॒-प॒तेः । आ॒स्यै । न्यून॑येति॒ नि॒-ऊ॒नया॑ । जु॒होति॑ । न्यून॑ादिति॒ नि - ऊ॒नात् । हि ।
 प्र॒जाप॑तिरिति॒ प्रजा॒ - प॒तिः । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । अ॒सृज॑त । प्र॒जाना॑मिति॒ प्र॒-जा॒ना॑म् । सृष्ट्यै॑ ॥

17 TS 6.1.3.1

TS 6.1.3.1

Samhita Paata

ऋ॒ख् सा॒मे वै दे॒वेभ्यो॑ य॒ज्ञाया॑ऽतिष्ठ॒माने॑ कृ॒ष्णो रू॒पं कृ॒त्वा- ऽप॒क्रम्या॑तिष्ठतां ते॒ऽमन्य॑न्त यं वा
 इ॒मे उ॑पाव॒थ्स्य॑तः स इ॒दं भ॑विष्य॒तीति॑ ते उ॒पा॒मन्त्र॑यन्त ते अ॒होरा॒त्रयो॑र्महि॒मानं॑-म॒पनि॑धाय दे॒वा-
 नु॒पाव॑र्तेतामेष वा ऋ॒चो वर्णो॑ यच्छु॒क्लं कृ॑ष्णाजि॒नस्यै॑ष साम्नो यत् कृ॒ष्णमृ॑ख्सा॒मयोः॑ शिल्पे॑ स्थ
 इत्या॑हर्स्वामे ए॒वाव॑ रु॒न्ध ए॒ष - []

Pada Paata

ऋ॒ख्सा॒मे इत्यृ॑क्-सा॒मे । वै । दे॒वेभ्यः॑ । य॒ज्ञाय॑ । अ॒तिष्ठ॒माने॑ इति॑ । कृ॒ष्णः । रू॒पम् । कृ॒त्वा
 । अ॒प॒क्रम्ये॑त्यप॒-क्रम्य॑ । अ॒तिष्ठ॒ताम् । ते । अ॒मन्य॑न्त । यम् । वै । इ॒मे इति॑ । उ॒पा॒व॒थ्स्य॑त

इत्युप-आवृथ्स्यतः । सः । इदम् । भविष्यति । इति । ते इति । उपेति । अमन्त्रयन्त ।
 ते इति । अहोरात्रयोरित्यहः - रात्रयोः । महिमानम् । अपनिधायेत्यप - निधाय । देवान् ।
 उपावर्तेतामित्युप-आवर्तेताम् । एषः । वै । ऋचः । वर्णः । यत् । शुक्लम् । कृष्णाजिनस्येति
 कृष्ण - अजिनस्य । एषः । साम्नः । यत् । कृष्णम् । ऋक्सामयोरित्यृक् - सामयोः ।
 शिल्पे इति । स्थः । इति । आह । ऋक्सामे इत्यृक् - सामे । एव । अवेति । रुन्धे । एषः ।

18 TS 6.1.3.2

TS 6.1.3.2

Samhita Paata

वा अहो वर्णो यच्छुक्लं कृष्णाजिनस्यैष रात्रिया यत् कृष्णं यदेवैनयोस्तत्र न्यक्तं तदेवाव रुन्धे
 कृष्णाजिनेन दीक्षयति ब्रह्मणो वा एतद्-रूपं यत् कृष्णाजिनं ब्रह्मणैवैनं दीक्षयतीमां धियः शिक्ष-
 माणस्य देवेत्याह यथायजुरेवैतद्-गर्भो वा एष यद्-दीक्षित उल्बं वासः प्रोर्णुते तस्माद् - []

Pada Paata

वै । अहः । वर्णः । यत् । शुक्लम् । कृष्णाजिनस्येति कृष्ण - अजिनस्य । एषः । रात्रियाः
 । यत् । कृष्णम् । यत् । एव । एनयोः । तत्र । न्यक्तमिति नि-अक्तम् । तत् । एव
 । अवेति । रुन्धे । कृष्णाजिनेनेति कृष्ण-अजिनेन । दीक्षयति । ब्रह्मणः । वै । एतत् ।
 रूपम् । यत् । कृष्णाजिनमिति कृष्ण - अजिनम् । ब्रह्मणा । एव । एनम् । दीक्षयति ।
 इमाम् । धियम् । शिक्षमाणस्य । देव । इति । आह । यथायजुरिति यथा - यजुः । एव ।
 एतत् । गर्भः । वै । एषः । यत् । दीक्षितः । उल्बम् । वासः । प्रेति । ऊर्णुते । तस्मात् ।

19 TS 6.1.3.3

TS 6.1.3.3

Samhita Paata

गर्भाः प्रावृता जायन्ते न पुरा सोमस्य क्रयादपोर्णीत यत् पुरा सोमस्य क्रयादपोर्णीत गर्भाः प्रजानां परापातुकाः स्युः क्रीते सोमेऽपोर्णीते जायन्ते एव तदथो यथा वसीयाः सं प्रत्यपोर्णीते तादृगेव तदङ्गिरसः सुवर्गं लोकं यन्त ऊर्जं व्यभजन्त ततो यदत्यशिष्यत ते शरा अभवन्नुर्वै शरा यच्छरमयी - []

Pada Paata

गर्भाः । प्रावृताः । जायन्ते । न । पुरा । सोमस्य । क्रयात् । अपेति । ऊर्णीत । यत् । पुरा । सोमस्य । क्रयात् । अपोर्णीतेत्यप-ऊर्णीत । गर्भाः । प्रजानामिति प्र - जानाम् । परापातुका इति परा-पातुकाः । स्युः । क्रीते । सोमे । अपेति । ऊर्णीते । जायन्ते । एव । तत् । अथो इति । यथा । वसीयाःसम् । प्रत्यपोर्णीत इति प्रति - अपोर्णीते । तादृक् । एव । तत् । अङ्गिरसः । सुवर्गमिति सुवः - गम् । लोकम् । यन्तः । ऊर्जम् । वीति । अभजन्त । ततः । यत् । अत्यशिष्यतेत्यति - अशिष्यत । ते । शराः । अभवन् । ऊर्क् । वै । शराः । यत् । शरमयीति शर - मयी ।

20 TS 6.1.3.4

TS 6.1.3.4

Samhita Paata

मेखेला भवत्यूर्जमेवाव रुन्धे मद्ध्यतः संनहति मद्ध्यत एवास्मा ऊर्जं दधाति तस्मान्मद्ध्यत ऊर्जा
भुञ्जत ऊर्द्ध्वं वै पुरुषस्य नाभ्यै मेद्ध्यं-मवाचीनं-ममेद्ध्यं यन्मद्ध्यतः संनहति मेद्ध्यं चैवास्यामेद्ध्यं
च व्यावर्तयतीन्द्रो वृत्राय वज्रं प्राहरत् स त्रेधा व्यभवत् स्फ्यस्तृतीयं रथस्तृतीयं यूपस्तृतीयं - []

Pada Paata

मेखेला । भवति । ऊर्जम् । एव । अवेति । रुन्धे । मद्ध्यतः । समिति । नहति । मद्ध्यतः
। एव । अस्मै । ऊर्जम् । दधाति । तस्मात् । मद्ध्यतः । ऊर्जा । भुञ्जते । ऊर्द्ध्वम् । वै
। पुरुषस्य । नाभ्यै । मेद्ध्यम् । अवाचीनम् । अमेद्ध्यम् । यत् । मद्ध्यतः । संनहति
सं - नहति । मेद्ध्यम् । च । एव । अस्य । अमेद्ध्यम् । च । व्यावर्तयतीति वि-आवर्तयति
। इन्द्रः । वृत्राय । वज्रम् । प्रेति । अहरत् । सः । त्रेधा । वीति । अभवत् । स्फ्यः ।
तृतीयम् । रथः । तृतीयम् । यूपः । तृतीयम् ।

21 TS 6.1.3.5

TS 6.1.3.5

Samhita Paata

येऽन्तः शरा अशीर्यन्त ते शरा अभवन् तच्छराणां शरत्वं वज्रो वै शराः क्षुत् खलु वै मनुष्यस्य
 भ्रातृव्यो यच्छरमयी मेखला भवति वज्रेणैव साक्षात् क्षुधं भ्रातृव्यं मद्ध्यतोऽप हते त्रिवृद्भवति
 त्रिवृद्वै प्राणस्त्रिवृतमेव प्राणं मद्ध्यतो यजमाने दधाति पृथ्वी भवति रज्जूनां व्यावृत्यै मेखलया यजमानं
 दीक्षयति योक्त्रेण पत्नीं मिथुनत्वाय - []

Pada Paata

ये । अन्तःशरा इत्यन्तः-शराः । अशीर्यन्त । ते । शराः । अभवन् । तत् । शराणाम् ।
 शरत्वमिति शर-त्वम् । वज्रः । वै । शराः । क्षुत् । खलु । वै । मनुष्यस्य । भ्रातृव्यः ।
 यत् । शरमयीति शर - मयी । मेखला । भवति । वज्रेण । एव । साक्षादिति स-अक्षात् ।
 क्षुधम् । भ्रातृव्यम् । मद्ध्यतः । अपेति । हते । त्रिवृदिति त्रि - वृत् । भवति । त्रिवृदिति
 त्रि - वृत् । वै । प्राण इति प्र - अनः । त्रिवृतमिति त्रि - वृतम् । एव । प्राणमिति प्र - अनम्
 । मद्ध्यतः । यजमाने । दधाति । पृथ्वी । भवति । रज्जूनाम् । व्यावृत्या इति वि - आवृ-
 त्यै । मेखलया । यजमानम् । दीक्षयति । योक्त्रेण । पत्नीम् । मिथुनत्वायेति मिथुन - त्वाय ।

22 TS 6.1.3.6

TS 6.1.3.6

Samhita Paata

यज्ञो दक्षिणामभ्यङ्ग्यायत् तां समभवत् तदिन्द्रोऽचायुश्च सोऽमन्यत् यो वा इतो जनिष्यते स

इ॒दं भ॑विष्य॒तीति॑ तां प्रा॒वि॑शत् तस्या॒ इन्द्र॑ ए॒वाजा॑यत् सोऽम॒न्यत् यो वै म॑दितो ऽप॑रो ज॒निष्य॑ते स
इ॒दं भ॑विष्य॒तीति॑ तस्या॑ अ॒नुमृ॑श्य॒ योनि॑मा-ऽच्छि॑न्त॒त् सा सू॒तवं॑शाऽभ॒वत् तथ् सू॒तवं॑शा॒यै जन्म॑ - []

Pada Paata

य॒ज्ञः । दक्षि॑णाम् । अ॒भी॑ति । अ॒द्व्या॑यत् । ताम् । स॒मि॑ति । अ॒भ॒वत् । तत् । इन्द्रः॑ ।
अ॒चा॑यत् । सः । अ॒म॒न्यत् । यः । वै । इ॒तः । ज॒निष्य॑ते । सः । इ॒दम् । भ॒विष्य॑ति ।
इति॑ । ताम् । प्रेति॑ । अ॒वि॑शत् । तस्याः॑ । इन्द्रः॑ । ए॒व । अ॒जा॑यत् । सः । अ॒म॒न्यत् ।
यः । वै । मत् । इ॒तः । अप॑रः । ज॒निष्य॑ते । सः । इ॒दम् । भ॒विष्य॑ति । इति॑ । तस्याः॑
। अ॒नुमृ॑श्येत्य॒नु - मृ॑श्य । योनि॑म् । एति॑ । अ॒च्छि॑न्त॒त् सा । सू॒तवं॑शेति॑ सू॒त - व॒शा ।
अ॒भ॒वत् । तत् । सू॒तवं॑शा॒यै इति॑ सू॒त - व॒शा॒यै । जन्म॑ ।

23 TS 6.1.3.7

TS 6.1.3.7

Samhita Paata

ताः ह॒स्ते न्य॑वेष्टयत् तां मृ॒गेषु॑ न्य॑दधा॒त् सा कृ॑ष्णविषा॒णा-ऽभ॑वदिन्द्र॑स्य॒ योनि॑रसि॒ मा मां हि॑ऽसी॒-
रिति॑ कृष्णविषा॒णां प्र॑ यच्छति॒ सयो॑निमे॒व य॒ज्ञं क॑रोति॒ सयो॑निं दक्षि॑णाऽ॒ सयो॑निमिन्द्रऽ॒ सयो॑नित्वा॒यं
कृ॒ष्यै त्वां सु॑स॒स्याया॑ इत्या॑ह॒ तस्मा॑दकृष्ट॒प॒च्या ओष॑धयः पच्यन्ते सु॒पिप्प॒लाभ्य॑-स्त्वौष॑धीभ्य॒ इत्या॑ह॒
तस्मा॑दोष॑धयः फलं॑ गृह्णन्ति॒ यद्व॑स्तेन - []

Pada Paata

ताम् । हस्ते॑ । नीति॑ । अ॒वेष्ट॑यत् । ताम् । मृ॒गेषु॑ । नीति॑ । अ॒दधा॑त् । सा । कृ॒ष्णवि॑षा॒णोति॑
 कृष्ण - वि॒षा॒णा । अ॒भ॒वत् । इन्द्र॑स्य । योनिः॑ । अ॒सि । मा । मा । हि॒सीः । इति॑ ।
 कृ॒ष्णवि॑षा॒णामिति॑ कृष्ण - वि॒षा॒णाम् । प्रेति॑ । य॒च्छति॑ । स॒यो॒निमि॑ति स - यो॒निम् । ए॒व ।
 य॒ज्ञम् । क॒रोति॑ । स॒यो॒निमि॑ति स - यो॒निम् । दक्षि॑णाम् । स॒यो॒निमि॑ति स - यो॒निम् । इन्द्र॑म्
 । स॒यो॒नि॒त्वायेति॑ स॒यो॒नि॒त्वाय॑ । कृ॒ष्यै । त्वा । सु॒स॒स्याया॑ इति॑ सु - स॒स्यायै॑ । इति॑ । आ॒ह
 । तस्मा॑त् । अ॒कृष्ट॑प॒च्या इत्य॑कृष्ट - प॒च्याः । ओष॑धयः । प॒च्यन्ते । सु॒पि॒प्प॒लाभ्य॑ इति॑ सु -
 पि॒प्प॒लाभ्यः॑ । त्वा । ओष॑धी॒भ्य इत्योष॑धि - भ्यः । इति॑ । आ॒ह । तस्मा॑त् । ओष॑धयः ।
 फल॑म् । गृ॒ह्णन्ति॑ । यत् । हस्ते॑न ।

24 TS 6.1.3.8**TS 6.1.3.8****Samhita Paata**

कण्डू॑येत॑ पाम॒नुं भावु॑काः प्र॒जाः स्यु॑र्यथ॑ स्मये॑त न॒ग्रं भावु॑काः कृष्णवि॑षा॒णयां कण्डू॑यतेऽपि॒गृह्य॑
 स्मय॑ते प्र॒जानां॑ गोपी॒थाय॑ न पु॒रा दक्षि॑णाभ्यो॒ नेतोः॑ कृष्णवि॑षा॒णामव॑ चृ॒तेद्यत् पु॒रा दक्षि॑णाभ्यो॒
 नेतोः॑ कृष्णवि॑षा॒णामव॑ चृ॒तेद्योनिः॑ प्र॒जानां॑ परा॒पातु॑का स्यान्नी॒तासु॑ दक्षि॑णासु॒ चात्वा॑ले कृष्णवि॑षा॒णां
 प्रास्य॑ति॒ योनि॑र्वै य॒ज्ञस्य॑ चात्वा॑लं॒ योनिः॑ कृष्णवि॑षा॒णा योना॑वे॒व योनिं॑ दधाति॒ य॒ज्ञस्य॑ स॒यो॒नि॒त्वाय॑ ॥

Pada Paata

कृण्डूयेत॑ । पाम॒न॒म्भा॒वु॒का॒ इति॑ पामनम् - भावु॒काः । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । स्युः । यत् ।
 स्मयेत॑ । न॒ग्र॒म्भा॒वु॒का॒ इति॑ नग्रम् - भावु॒काः । कृ॒ष्ण॒वि॒षा॒णयेति॑ कृष्ण-वि॒षा॒णया॑ । कृण्डूय॒ते
 । अ॒पि॒गृ॒ह्येत्य॑पि - गृ॒ह्य । स्म॒य॒ते । प्र॒जा॒ना॒मिति॑ प्र - जा॒ना॒म् । गो॒पी॒थाय॑ । न । पु॒रा ।
 दक्षि॑णाभ्यः । नेतोः॑ । कृ॒ष्ण॒वि॒षा॒णामिति॑ कृष्ण - वि॒षा॒णाम् । अवेति॑ । चृ॒तेत् । यत् । पु॒रा
 । दक्षि॑णाभ्यः । नेतोः॑ । कृ॒ष्ण॒वि॒षा॒णामिति॑ कृष्ण-वि॒षा॒णाम् । अ॒व॒चृ॒तेदि॒त्य॒व॒चृ॒तेत् । योनिः॑
 । प्र॒जा॒ना॒मिति॑ प्र - जा॒ना॒म् । प॒रा॒पा॒तु॒केति॑ परा - पा॒तु॒का । स्यात् । नी॒ता॒सु । दक्षि॑णासु ।
 चात्वा॑ले । कृ॒ष्ण॒वि॒षा॒णामिति॑ कृष्ण - वि॒षा॒णाम् । प्रेति॑ । अ॒स्य॒ति । योनिः॑ । वै । य॒ज्ञ॒स्य॑
 । चात्वा॑लम् । योनिः॑ । कृ॒ष्ण॒वि॒षा॒णेति॑ कृष्ण - वि॒षा॒णा । योनौ॑ । ए॒व । योनि॑म् । द॒धा॒ति
 । य॒ज्ञ॒स्य॑ । स॒यो॒नि॒त्वायेति॑ सयोनि - त्वाय॑ ॥

25 TS 6.1.4.1

TS 6.1.4.1

Samhita Paata

वाग्वै दे॒वेभ्यो॑ ऽपा॑क्रामद्-य॒ज्ञायाति॑ष्ठमा॒ना सा वन॑स्पतीन् प्रावि॑शथ॒ सैषा वाग्वन॑स्पति॑षु वदति॒ या
 दु॒न्दु॒भौ या तू॒णवे॑ या वी॒णायां॑ यद्-दी॒क्षित॑दुण्डं प्र॒यच्छ॑ति वाच॑मे॒वाव॑ रुन्ध॒ औदु॑ब॒रो भव॑त्यूर्वा
 उ॒दु॒ब॒र ऊ॒र्जमे॑वाव॑ रुन्धे॒ मुखे॑न॒ संमि॑तो भवति॒ मुख॑त ए॒वास्मा॑ ऊ॒र्ज द॑धाति॒ तस्मा॑न् मुख॑त ऊ॒र्जा
 भु॒ञ्जते॑ - []

Pada Paata

वाक् । वै । देवेभ्यः । अपेति । अक्रामत् । यज्ञाय । अतिष्ठमाना । सा । वनस्पतीन् ।
 प्रेति । अविशत् । सा । एषा । वाक् । वनस्पतिषु । वदति । या । दुन्दुभौ । या ।
 तूणवे । या । वीणायाम् । यत् । दीक्षितदुण्डमिति दीक्षित-दुण्डम् । प्रयच्छतीति प्र-यच्छति
 । वाचम् । एव । अवेति । रुन्धे । औदुम्बरः । भवति । ऊर्क् । वै । उदुंबरः । ऊर्जम्
 । एव । अवेति । रुन्धे । मुखेन । सम्मित इति सं - मितः । भवति । मुखतः । एव ।
 अस्मै । ऊर्जम् । दुधाति । तस्मात् । मुखतः । ऊर्जा । भुञ्जते ।

26 TS 6.1.4.2

TS 6.1.4.2

Samhita Paata

क्रीते सोमे मैत्रावरुणाय दुण्डं प्र यच्छति मैत्रावरुणो हि पुरस्ता-दृत्विग्भ्यो वाचं विभजति तामृत्विजो
 यजमाने प्रतिं षापयन्ति स्वाहा यज्ञं मनसेत्याह मनसा हि पुरुषो यज्ञमभिगच्छति स्वाहा द्यावापृथि-
 वीभ्या -मित्याह द्यावापृथिव्योरहि यज्ञः स्वाहोरोरन्तरिक्षा -दित्याहान्तरिक्षे हि यज्ञः स्वाहा यज्ञं
 वातादा रभ इत्याहायं - []

Pada Paata

क्रीते । सोमे । मैत्रावरुणायेति मैत्रा - वरुणाय । दुण्डम् । प्रेति । यच्छति । मैत्रावरुण
 इति मैत्रा - वरुणः । हि । पुरस्तात् । ऋत्विग्भ्य इत्यृत्विक् - भ्यः । वाचम् । विभ-

जृतीति वि - भजति । ताम् । ऋत्विजः । यजमाने । प्रतीति । स्थापयन्ति । स्वाहा ।
 य॒ज्ञम् । मनसा । इति । आ॒ह । मनसा । हि । पुरुषः । य॒ज्ञम् । अ॒भिगच्छ॑तीत्यभि
 - गच्छति । स्वाहा । द्यावापृथिवीभ्यामिति द्यावा - पृथिवीभ्याम् । इति । आ॒ह । द्यावापृ-
 थिव्योरिति द्यावापृथिव्योः । हि । य॒ज्ञः । स्वाहा । उ॒रोः । अ॒न्तरिक्षा॑त् । इति । आ॒ह
 । अ॒न्तरिक्षे॑ । हि । य॒ज्ञः । स्वाहा । य॒ज्ञम् । वाता॑त् । एति । र॒भे । इति । आ॒ह । अ॒यम् ।

27 TS 6.1.4.3

TS 6.1.4.3

Samhita Paata

वाव यः पवते स य॒ज्ञस्तमे॒व सा॒क्षादा र॑भते मु॒ष्टी क॑रोति वाचं यच्छति य॒ज्ञस्य॑ धृत्या अदीक्षिष्टायं
 ब्रा॒ह्मण॑ इति त्रिरुपा॑श्वाह देवेभ्य ए॒वैनं॑ प्रा॒ऽऽ*ह॒ त्रिरु॑च्चैरु॒भये॑भ्य ए॒वैनं॑ देवमनुष्येभ्यः प्रा॒ऽऽ*ह॒ न
 पुरा नक्षत्रेभ्यो वाचं वि सृजेद् यत्पुरा नक्षत्रेभ्यो वाचं विसृजेद् य॒ज्ञं विच्छि॑न्धा - []

Pada Paata

वाव । यः । पवते । सः । य॒ज्ञः । तम् । ए॒व । सा॒क्षादिति॑ स-अ॒क्षात् । एति॑ । र॒भते ।
 मु॒ष्टी इति॑ । क॑रोति । वाच॑म् । य॒च्छति॑ । य॒ज्ञस्य॑ । धृत्यै॑ । अदीक्षिष्ट॑ । अ॒यम् । ब्रा॒ह्मणः
 । इति॑ । त्रिः । उ॒पा॑श्चित्युप - अ॒शु । आ॒ह । देवेभ्यः॑ । ए॒व । ए॒नम् । प्रेति॑ । आ॒ह
 । त्रिः । उ॒च्चैः । उ॒भये॑भ्यः । ए॒व । ए॒नम् । देवमनुष्येभ्य॑ इति॑ देव - मनुष्येभ्यः॑ । प्रेति॑ ।
 आ॒ह । न । पुरा । नक्षत्रेभ्यः॑ । वाच॑म् । वीति॑ । सृजेत् । यत् । पुरा । नक्षत्रेभ्यः॑ ।
 वाच॑म् । विसृजेदिति॑ वि - सृजेत् । य॒ज्ञम् । वीति॑ । छिन्धा॑त् ।

28 TS 6.1.4.4

TS 6.1.4.4

Samhita Paata

-दुदितेषु नक्षत्रेषु व्रतं कृणुतेति वाचं वि सृजति यज्ञ्रतो वै दीक्षितो यज्ञमेवाभि वाचं वि सृजति यदि विसृजेद्-वैष्णवीमृचमनु ब्रूयाद्-यज्ञो वै विष्णुर्यज्ञेनैव यज्ञः सं तनोति दैवीं धियं मनामह इत्याह यज्ञमेव तन्म्रदयति सुपारा नो असद्वश इत्याह व्युष्टिमेवाव रुन्धे - []

Pada Paata

उदितेष्वित्युत् - इतेषु । नक्षत्रेषु । व्रतम् । कृणुत । इति । वाचम् । वीति । सृजति । यज्ञ्रत इति यज्ञ-व्रतः । वै । दीक्षितः । यज्ञम् । एव । अभीति । वाचम् । वीति । सृजति । यदि । विसृजेदिति वि - सृजेत् । वैष्णवीम् । ऋचम् । अन्विति । ब्रूयात् । यज्ञः । वै । विष्णुः । यज्ञेन । एव । यज्ञम् । समिति । तनोति । दैवीम् । धियम् । मनामहे । इति । आह । यज्ञम् । एव । तत् । म्रदयति । सुपारेति सु - पारा । नः । असत् । वशे । इति । आह । व्युष्टिमिति वि - उष्टिम् । एव । अवेति । रुन्धे ।

29 TS 6.1.4.5

TS 6.1.4.5

Samhita Paata

ब्रह्मवादिनो वदन्ति होत॒व्यं दीक्षितस्य॑ गृहा(3) इ न होत॒व्या(3)मिति॑ ह॒विर्वै दीक्षितो॑ यज्जुहुयाद्-
यजमानस्यावदाय॑ जुहुयाद्-यन्न जुहुयाद्-यज्ञप॒रुरन्तरि॑याद्ये दे॒वा मनोजा॑ता मनो॒युज॑ इत्याह प्रा॒णा वै
दे॒वा मनोजा॑ता मनो॒युज॑स्तेष्वे॒व प॒रोक्षं॑ जुहोति॑ तन्ने॒व हु॒तं ने॒वाहु॑तः॒ स्वप॑न्तं॒ वै दीक्षितः॑ रक्षा॒ंसि
जिघा॑ंसन्त्यग्निः- []

Pada Paata

ब्रह्मवादि॒न् इति॑ ब्रह्म - वादि॒नः । वद॑न्ति । होत॒व्यम् । दीक्षितस्य॑ । गृहा(3) इ । न ।
होत॒व्या(3)म् । इति॑ । ह॒विः । वै । दीक्षितः॑ । यत् । जुहुयात् । यजमानस्य॑ । अव॒दायेत्य॑व
- दा॒य । जुहुयात् । यत् । न । जुहुयात् । यज्ञप॒रुरिति॑ यज्ञ - प॒रुः । अ॒न्तः । इ॒यात्
। ये । दे॒वाः । मनोजा॑ता इति॑ मनः - जा॒ताः । मनो॒युज॑ इति॑ मनः-युजः॑ । इति॑ । आ॒ह
। प्रा॒णा इति॑ प्र - अ॒नाः । वै । दे॒वाः । मनोजा॑ता इति॑ मनः - जा॒ताः । मनो॒युज॑ इति॑
मनः - युजः॑ । तेषु॑ । ए॒व । प॒रोक्षमिति॑ परः - अक्ष॑म् । जुहोति॑ । तत् । न । इ॒व । हु॒-
तम् । न । इ॒व । अहु॑तम् । स्वप॑न्तम् । वै । दीक्षितम् । रक्षा॒ंसि । जिघा॑सन्ति । अ॒ग्निः ।

30 TS 6.1.4.6

TS 6.1.4.6

Samhita Paata

खलु वै रक्षोहाऽग्ने त्वं सु जागृहि वयं सु मन्दिषीमहीत्याहाग्निमेवाधिपां कृत्वा स्वपिति रक्षसाम्-
मपहत्या अव्रत्यमिव वा एष करोति यो दीक्षितः स्वपिति त्वमग्ने व्रतपा असित्याहाग्निर्यै देवानां
व्रतपतिः स एवैनं व्रतमा लभयति देव आ मर्त्येष्वेत्याह देवो - []

Pada Paata

खलु । वै । रक्षोहेति रक्षः - हा । अग्ने । त्वम् । स्विति । जागृहि । वयम् । स्विति ।
मन्दिषीमहि । इति । आह । अग्निम् । एव । अधिपामित्याधि - पाम् । कृत्वा । स्वपिति
। रक्षसाम् । अपहत्या इत्यप - हत्यै । अव्रत्यम् । इव । वै । एषः । करोति । यः ।
दीक्षितः । स्वपिति । त्वम् । अग्ने । व्रतपा इति व्रत-पाः । असि । इति । आह । अग्निः ।
वै । देवानाम् । व्रतपतिरिति व्रत - पतिः । सः । एव । एनम् । व्रतम् । एति । लभयति
। देवः । एति । मर्त्येषु । एति । इति । आह । देवः ।

31 TS 6.1.4.7

TS 6.1.4.7

Samhita Paata

ह्येष सन् मर्त्येषु त्वं यज्ञेष्वीड्य इत्याहैतः हि यज्ञेष्वीड्येऽप वै दीक्षिताथ सुषुपुषं इन्द्रियं देव-
ताः क्रामन्ति विश्वे देवा अभि मामाऽववृत्र-न्नित्या-हेन्द्रियेणैवैनं देवताभिः सं नयति यदेतद्-यजुर्न
ब्रूयाद्-यावन्त एव पशून्भि दीक्षेत तावन्तोऽस्य पशवः स्यु रास्वेयंथ - []

Pada Paata

हि । एषः । सन् । मर्त्येषु । त्वम् । यज्ञेषु । ईड्यः । इति । आह । एतम् । हि ।
यज्ञेषु । ईड्ये । अपेति । वै । दीक्षितात् । सुषुपुषः । इन्द्रियम् । देवताः । क्रामन्ति ।
विश्वे । देवाः । अभीति । माम् । एति । अववृत्रन् । इति । आह । इन्द्रियेण । एव ।
एनम् । देवताभिः । समिति । नयति । यत् । एतत् । यजुः । न । ब्रूयात् । यावन्तः ।
एव । पशून् । अभीति । दीक्षेत । तावन्तः । अस्य । पशवः । स्युः । रास्व । इयत् ।

32 TS 6.1.4.8

TS 6.1.4.8

Samhita Paata

सोमाऽऽ* भूयो भूरेत्याहा-परिमितानेव पशून्वं रुन्धे चन्द्रमसि मम भोगाय भूवेत्याह यथादेवत-
मेवैनाः प्रति गृह्णाति वायवै त्वा वरुणाय त्वेति यदेवमेता नानुदिशेदयथादेवतं दक्षिणा गमयेदा
देवताभ्यो वृश्चेत् यदेवमेता अनुदिशति यथादेवतमेव दक्षिणा गमयति न देवताभ्य आ - []

Pada Paata

सो॒म् । ए॒ति॑ । भू॒यः॑ । भ॒र् । इ॒ति॑ । आ॒ह॒ । अ॒प॑रि॒मि॒ता॒नित्य॑प॒रि॒मि॒ता॒न् । ए॒व । प॒शून् ।
 अ॒वे॒ति॑ । रु॒न्धे॑ । च॒न्द्रम् । अ॒सि॑ । म॒म॑ । भो॒गा॒य॑ । भ॒व॒ । इ॒ति॑ । आ॒ह॒ । य॒था॒दे॒व॒त॒मि॒ति॑ य॒था
 - दे॒व॒त॒म् । ए॒व । ए॒नाः॑ । प्र॒ती॒ति॑ । गृ॒ह्णा॒ति॑ । वा॒य॒वै॑ । त्वा॒ । व॒रु॑णाय । त्वा॒ । इ॒ति॑ । यत्
 । ए॒वम् । ए॒ताः॑ । न । अ॒नु॒दि॒शे॒दित्य॑नु - दि॒शेत् । अ॒य॑था॒दे॒व॒त॒मि॒त्यय॑था - दे॒व॒त॒म् । दक्षि॑णाः
 । ग॒म॒येत् । ए॒ति॑ । दे॒व॒ता॑भ्यः । वृ॒श्च्ये॒त् । यत् । ए॒वम् । ए॒ताः॑ । अ॒नु॒दि॒श॒तीत्य॑नु - दि॒-
 श॒ति॑ । य॒था॒दे॒व॒त॒मि॒ति॑ य॒था - दे॒व॒त॒म् । ए॒व । दक्षि॑णाः । ग॒म॒य॒ति॑ । न । दे॒व॒ता॑भ्यः । ए॒ति॑ ।

33 TS 6.1.4.9

TS 6.1.4.9

Samhita Paata

वृ॒श्च्य॑ते॒ दे॒वी॒रा॒पो॑ अ॒पां॑ न॒पा॒दि॒त्या॒ह॒ य॒द्वो॑ मे॒द्ध्य॑ य॒ज्ञि॒यः॑ स॒दे॒वं॑ त॒द्वो॑ मा॒ऽव॑ क्र॒मि॒ष॒मि॒ति॑ वा॒वै॒त॒दा॒हा॒-
 च्छि॑न्नं॒ तन्तुं॑ पृ॒थि॒व्या॑ अ॒नु॑ गे॒ष॒मि॒त्या॒ह॒ से॒तु॑मे॒व कृ॒त्वा॒ऽत्ये॑ति ॥

Pada Paata

वृ॒श्च्य॑ते॒ । दे॒वीः॑ । आ॒पः॑ । अ॒पा॒म् । न॒पा॒त् । इ॒ति॑ । आ॒ह॒ । यत् । वः॑ । मे॒द्ध्य॑म् ।
 य॒ज्ञि॒यम् । स॒दे॒व॒मि॒ति॑ स - दे॒व॒म् । तत् । वः॑ । मा । अ॒वे॒ति॑ । क्र॒मि॒ष॒म् । इ॒ति॑ । वा॒व
 । ए॒तत् । आ॒ह॒ । अ॒च्छि॑न्नम् । तन्तु॑म् । पृ॒थि॒व्याः॑ । अ॒न्वि॒ति॑ । गे॒ष॒म् । इ॒ति॑ । आ॒ह॒ ।
 से॒तु॑म् । ए॒व । कृ॒त्वा । अ॒ती॒ति॑ । ए॒ति॑ ॥

34 TS 6.1.5.1

TS 6.1.5.1

Samhita Paata

दे॒वा वै दे॒व्य॒य॒ज॒न॒म॒द्ध॒य॒व॒सा॒य॒ दि॒शो॒ न प्रा॒जा॒न॒न् ते॑(१)ऽन्यो॑-ऽन्यमुपा॑धावन् त्वया॒ प्र जा॑नाम् त्वयेति॑
तेऽदि॑त्याः॒ सम॑द्धयन्त॒ त्वया॒ प्र जा॑ना॒मेति॑ साऽब्र॑वीद्-वरं॑ वृ॒णै मत्प्रा॑यणा ए॒व वो॑ य॒ज्ञा म॒दु॒द॒य॒ना
अ॒स॒न्निति॑ तस्मा॑दादित्यः प्रा॑यणीयो॒ य॒ज्ञाना॑मादित्य उ॒द॒य॒नीयः॑ पञ्च॑ दे॒वता॑ यजति॒ पञ्च॑ दि॒शो दि॒शां
प्र॒ज्ञा॒त्या - []

Pada Paata

दे॒वाः । वै । दे॒व्य॒य॒ज॒न॒मि॒ति॑ दे॒व - य॒ज॒न॒म् । अ॒द्ध॒य॒व॒सा॒येत्य॑धि - अ॒व॒सा॒य॑ । दि॒शः । न ।
प्रेति॑ । अ॒जा॒न॒न् । ते । अ॒न्यः । अ॒न्य॒म् । उपेति॑ । अ॒धा॒व॒न् । त्वया॑ । प्रेति॑ । जा॒ना॒म्
। त्वया॑ । इति॑ । ते । अ॒दि॒त्याम् । समि॑ति॒ । अ॒द्ध॒य॒न्त॒ । त्वया॑ । प्रेति॑ । जा॒ना॒म् ।
इति॑ । सा । अ॒ब्र॑वीत् । वरं॑ । वृ॒णै । मत्प्रा॑यणा इति॑ मत् - प्रा॑यणाः । ए॒व । वः ।
य॒ज्ञाः । म॒दु॒द॒य॒ना इति॑ मत्-उ॒द॒य॒नाः । अ॒स॒न् । इति॑ । तस्मा॑त् । आ॒दि॒त्यः । प्रा॑यणीय॒
इति॑ प्र-अ॒य॒नीयः॑ । य॒ज्ञाना॑म् । आ॒दि॒त्यः । उ॒द॒य॒नीय॑ इत्यु॒त् - अ॒य॒नीयः॑ । पञ्च॑ । दे॒वताः॑ ।
य॒ज॒ति॑ । पञ्च॑ । दि॒शः । दि॒शाम् । प्र॒ज्ञा॒त्या इति॑ प्र - ज्ञा॒त्यै ।

35 TS 6.1.5.2

TS 6.1.5.2

Samhita Paata

अथो पञ्चाक्षरा पङ्क्तिः पाङ्क्तो यज्ञो यज्ञमेवाव रुन्धे पथ्याः स्वस्तिमयजन् प्राचीमेव तया दिशं प्रा-
जानन्नग्निना दक्षिणा सोमेन प्रतीचीः सवित्रोदीची-मदित्योर्द्धा पथ्याः स्वस्तिं यजति प्राचीमेव तया
दिशं प्र जानाति पथ्याः स्वस्तिमिद्वाऽग्नीषोमौ यजति चक्षुषी वा एते यज्ञस्य यदग्नीषोमौ ताभ्यामेवानु
पश्य - []

Pada Paata

अथो इति । पञ्चाक्षरेति पञ्च - अक्षरा । पङ्क्तिः । पाङ्क्तः । यज्ञः । यज्ञम् । एव । अवेति
। रुन्धे । पथ्याम् । स्वस्तिम् । अयजन् । प्राचीम् । एव । तया । दिशम् । प्रेति ।
अजानन् । अग्निना । दक्षिणा । सोमेन । प्रतीचीम् । सवित्रा । उदीचीम् । अदित्या ।
ऊर्द्ध्वम् । पथ्याम् । स्वस्तिम् । यजति । प्राचीम् । एव । तया । दिशम् । प्रेति । जानाति
। पथ्याम् । स्वस्तिम् । इद्वा । अग्नीषोमवित्यग्नी-सोमौ । यजति । चक्षुषी इति । वै ।
एते इति । यज्ञस्य । यत् । अग्नीषोमवित्यग्नी - सोमौ । ताभ्याम् । एव । अन्विति । पश्यति ।

36 TS 6.1.5.3

TS 6.1.5.3

Samhita Paata

-त्यग्नीषोमाविद्वा सवितारं यजति सवितृप्रसूत एवानुं पश्यति सवितारमिद्वाऽदितिं यजतीयं वा अ-
दितिरस्यामेव प्रतिष्ठायानुं पश्यत्यदितिमिद्वा मारुतीमृचमन्वाह मरुतो वै देवानां विशो देवविशां
खलु वै कल्पमानं मनुष्यविशमनुं कल्पते यन् मारुतीमृचमन्वाह विशां कृत्स्यै ब्रह्मवादिनो वदन्ति
प्रयाजवदननूयाजं प्रायणीयं कार्यमनूयाजव - []

Pada Paata

अग्नीषोमावित्यग्नी - सोमौ । इद्वा । सवितारम् । यजति । सवितृप्रसूत इति सवितृ - प्रसूतः ।
एव । अन्विति । पश्यति । सवितारम् । इद्वा । अदितिम् । यजति । इयम् । वै । अदितिः
। अस्याम् । एव । प्रतिष्ठायेति प्रति - स्थायं । अन्विति । पश्यति । अदितिम् । इद्वा ।
मारुतीम् । ऋचम् । अन्विति । आह । मरुतः । वै । देवानाम् । विशः । देवविशमिति देव
- विशम् । खलु । वै । कल्पमानम् । मनुष्यविशमिति मनुष्य-विशम् । अन्विति । कल्पते
। यत् । मारुतीम् । ऋचम् । अन्वाहेत्यनु-आह । विशाम् । कृत्स्यै । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म -
वादिनः । वदन्ति । प्रयाजवदिति प्रयाज - वत् । अननूयाजमित्यननु - याजम् । प्रायणीयमिति
प्र - अयणीयम् । कार्यम् । अनूयाजवदित्यनूयाज - वत् ।

37 TS 6.1.5.4

TS 6.1.5.4

Samhita Paata

दप्रयाज-मुदयनीयमितीमे वै प्रयाजा अमी अनूयाजाः सैव सा यज्ञस्य सन्ततिस्तत् तथा न कार्यमात्मा वै प्रयाजाः प्रजाऽनूयाजा यत् प्रयाजा-नन्तरियादात्मानम्-न्तरियाद्-यदनूयाजा-नन्तरियात् प्रजामन्तरियाद्यतः खलु वै यज्ञस्य विततस्य न क्रियते तदनु यज्ञः परा भवति यज्ञं पराभवन्तं यजमानोऽनु - []

Pada Paata

अप्रयाजमित्यप्र - याजम् । उदयनीयमित्युत् - अयनीयम् । इति । इमे । वै । प्रयाजा इति प्र - याजाः । अमी इति । अनूयाजा इत्यनु - याजाः । सा । एव । सा । यज्ञस्य । सन्ततिरिति सं - ततिः । तत् । तथा । न । कार्यम् । आत्मा । वै । प्रयाजा इति प्र - याजाः । प्रजेति प्र - जा । अनूयाजा इत्यनु-याजाः । यत् । प्रयाजानिति प्र-याजान् । अन्तरियादित्यन्तः - इयात् । आत्मानम् । अन्तः । इयात् । यत् । अनूयाजानित्यनु - याजान् । अन्तरियादित्यन्तः - इयात् । प्रजामिति प्र-जाम् । अन्तः । इयात् । यतः । खलु । वै । यज्ञस्य । विततस्येति वि-ततस्य । न । क्रियते । तत् । अन्विति । यज्ञः । परेति । भवति । यज्ञम् । पराभवन्तमिति परा - भवन्तम् । यजमानः । अनु ।

38 TS 6.1.5.5

TS 6.1.5.5

Samhita Paata

परा भवति प्रयाजवदेवा-नूयाजवत् प्रायणीयं कार्यं प्रयाजवदनूयाजव-दुदयनीयं नाऽऽत्मानमन्तरेति न प्रजां न यज्ञः पराभवति न यजमानः प्रायणीयस्य निष्कास उदयनीयमभि निर्वपति सैव सा

य॒ज्ञस्य॑ सन्त॑तिर्याः प्रा॒यणी॑यस्य या॒ज्या॑ यत् ता उ॒दय॑नीयस्य या॒ज्याः॑ कुर्यात् परा॑ङ्मुं लो॒कमा॑
रोहे॑त् प्र॒मायु॑कः स्या॒द्याः प्रा॒यणी॑यस्य पुरोऽनु॒वाक्या॑स्ता () उ॒दय॑नीयस्य या॒ज्याः॑ करोत्य॒स्मिन्ने॒व
लो॒के प्र॒ति ति॑ष्ठति ॥

Pada Paata

परेति॑ । भ॒वति॑ । प्र॒याज॑व॒दिति॑ प्र॒याज॑ - व॒त् । ए॒व । अ॒नूया॑ज॒व॒दित्य॑नूया॒ज - व॒त् । प्रा॒य-
णी॒यमि॑ति॒ प्र - अ॒यनी॑यम् । का॒र्यम् । प्र॒याज॑व॒दिति॑ प्र॒याज॑ - व॒त् । अ॒नूया॑ज॒व॒दित्य॑नूया॒ज-व॒त्
। उ॒दय॑नी॒यमि॑त्यु॒त्-अ॒यनी॑यम् । न । आ॒त्मान॑म् । अ॒न्तरे॑तीत्य॒न्तः-ए॒ति॑ । न । प्र॒जामि॑ति॒
प्र - जा॑म् । न । य॒ज्ञः । प॒राभ॑व॒तीति॑ प॒रा - भ॑वति । न । यज॑मानः । प्रा॒यणी॑यस्येति॑
प्र - अ॒यनी॑यस्य । नि॒ष्का॒से । उ॒दय॑नी॒यमि॑त्यु॒त् - अ॒यनी॑यम् । अ॒भि । नि॒रिति॑ । व॒पति॑
। सा । ए॒व । सा । य॒ज्ञस्य॑ । सन्त॑तिरिति॑ सं - त॒तिः । याः । प्रा॒यणी॑यस्येति॑ प्र -
अ॒यनी॑यस्य । या॒ज्याः॑ । यत् । ताः । उ॒दय॑नी॒यस्ये॒त्यु॒त्-अ॒यनी॑यस्य । या॒ज्याः॑ । कुर्या॑त् ।
परा॑ङ् । अ॒मुम् । लो॒कम् । ए॒ति॑ । रो॒हेत् । प्र॒मायु॑क इति॑ प्र - मा॒यु॒कः । स्या॑त् । याः ।
प्रा॒यणी॑यस्येति॑ प्र - अ॒यनी॑यस्य । पुरोऽनु॒वाक्या॑ इति॑ पुरः - अ॒नुवा॑क्याः॑ । ताः () । उ॒दय॑-
नी॒यस्ये॒त्यु॒त् - अ॒यनी॑यस्य । या॒ज्याः॑ । क॒रोति॑ । अ॒स्मिन् । ए॒व । लो॒के । प्र॒तीति॑ । ति॑ष्ठति ॥

39 TS 6.1.6.1

TS 6.1.6.1

Samhita Paata

क॒द्रूश्च॒ वै सु॑प॒र्णी चो॑ऽऽ*त्मरू॒पयो॑रस्प॒र्द्धेता॑ऽ सा क॒द्रूः सु॑प॒र्णीम॑जय॒त् साऽब्र॑वीत् तृतीय॑स्यामि॒तो
दिवि॑ सोम॒स्तमा ह॑र॒ तेना॑ऽऽ*त्मानं॑ निष्क्रीणी॒ष्वेती॑यं वै क॒द्रूसौ सु॑प॒र्णी छन्दा॑ऽसि सौप॒र्णेयाः॑ सा-
ब्रवी॑दु॒स्मै वै पि॒तरौ पु॒त्रान् बि॑भृत-स्तृतीय॑स्यामि॒तो दिवि॑ सोम॒स्तमा ह॑र॒ तेना॑ऽऽ*त्मानं॑ निष्क्रीणी॒ष्वे
- []

Pada Paata

क॒द्रूः । च॒ । वै । सु॑प॒र्णीति॑ सु - प॒र्णी । च॒ । आ॒त्मरू॒पयो॑रित्या॒त्म - रू॒पयोः॑ । अ॒स्प॒र्द्धेता॑म्
। सा । क॒द्रूः । सु॑प॒र्णीमि॑ति॒ सु-प॒र्णीम् । अ॒जय॑त् । सा । अ॒ब्रवी॑त् । तृतीय॑स्याम् । इ॒तः
। दि॒वि । सोमः॑ । तम् । ए॒ति । ह॒र॒ । तेन॑ । आ॒त्मान॑म् । नि॒रिति॑ । क्रीणी॒ष्व । इति॑ ।
इ॒यम् । वै । क॒द्रूः । अ॒सौ । सु॑प॒र्णीति॑ सु-प॒र्णी । छन्दा॑ऽसि । सौप॒र्णेयाः॑ । सा । अ॒ब्रवी॑त्
। अ॒स्मै । वै । पि॒तरौ । पु॒त्रान् । बि॑भृतः । तृतीय॑स्याम् । इ॒तः । दि॒वि । सोमः॑ । तम्
। ए॒ति । ह॒र॒ । तेन॑ । आ॒त्मान॑म् । नि॒रिति॑ । क्रीणी॒ष्व ।

40 TS 6.1.6.2

TS 6.1.6.2

Samhita Paata

तिं मा क॒द्रूवो॑च॒दिति॑ जग॒त्युद॑प॒त्-च॒तुर्द॑शाक्षरा स॒ती सा ऽप्रा॑प्य न्य॒वर्त॑त् तस्यै द्वे अ॒क्षरे॑ अमीयेताऽ
सा प॒शुभि॑श्च दी॒क्षया॑ चाऽग॑च्छत् तस्मा॒ज्जग॑ती छन्द॑सां प॒शव्य॑तमा तस्मा॑त् प॒शुम॑न्तं दी॒क्षोप॑ नमति
त्रि॒ष्टुगु॑द॒पत् त्रयो॑दशाक्षरा स॒ती सा ऽप्रा॑प्य न्य॒वर्त॑त् तस्यै द्वे अ॒क्षरे॑ अमीयेताऽ सा दक्षि॑णाभिश्च

- []

Pada Paata

इति॑ । मा॒ । क॒द्रूः । अ॒वो॒चत् । इति॑ । जग॑ती । उ॒दि॒तिं । अ॒प॒तत् । चतु॑र्दशाक्षरेति॒ चतु॑र्दश
- अ॒क्षरा॒ । सु॒ती । सा । अ॒प्रा॒प्येत्य॑प्र - आ॒प्य । नी॒तिं । अ॒व॒र्त॒त् । तस्यै॑ । द्वे इति॑ । अ॒क्षरे॑
इति॑ । अ॒मी॒येता॑म् । सा । प॒शुभि॑रिति॒ प॒शु - भिः । च॒ । दी॒क्षया॑ । च॒ । एति॑ । अ॒ग॒च्छत्
। तस्मा॑त् । जग॑ती । छ॒न्द॑साम् । प॒श॒व्य॑त॒मेति॑ प॒श॒व्य - त॒मा । तस्मा॑त् । प॒शु॒म॒न्त॒मिति॑
प॒शु - म॒न्त॑म् । दी॒क्षा । उ॒पेति॑ । न॒म॒ति । त्रि॒ष्टुक् । उ॒दि॒तिं । अ॒प॒तत् । त्रयो॑दशाक्षरेति॒
त्रयो॑दश - अ॒क्षरा॒ । सु॒ती । सा । अ॒प्रा॒प्येत्य॑प्र - आ॒प्य । नी॒तिं । अ॒व॒र्त॒त् । तस्यै॑ । द्वे इति॑
। अ॒क्षरे॑ इति॑ । अ॒मी॒येता॑म् । सा । दक्षि॑णाभिः । च॒ ।

41 TS 6.1.6.3

TS 6.1.6.3

Samhita Paata

तप॑सा॒ चाऽग॑च्छत् तस्मा॑त् त्रि॒ष्टुभो॑ लो॒के मा॒द्व्य॑न्दि॒ने स॒र्व॑ने दक्षि॑णा नीयन्त ए॒तत् खलु॑ वाव
तप॑ इत्या॒हु॒र्यः स्वं ददा॑तीति॒ गाय॑त्र्यु॒द॒प॒त॒च्चतु॑रक्षरा स॒त्य॑जया॒ ज्योति॑षा॒ तम॑स्या अ॒जाऽभ्य॑रुन्ध॒ तद॒-
जाया॑ अ॒ज॒त्वश् सा सोमं॑ चाऽऽह॑र॒च्च॒त्वारि॑ चा॒क्षरा॑णि साऽष्टा॑क्षरा॒ सम॑पद्यत ब्रह्म॒वादि॑नो वदन्ति - []

Pada Paata

तपसा । च । एति । अगच्छत् । तस्मात् । त्रिष्टुभः । लोके । माद्वयन्दिने । सवने । दक्षिणाः । नीयन्ते । एतत् । खलु । वाव । तपः । इति । आहुः । यः । स्वम् । ददाति । इति । गायत्री । उदिति । अपत्तत् । चतुरक्षरेति चतुः - अक्षरा । सुती । अजया । ज्योतिषा । तम् । अस्यै । अजा । अभीति । अरुन्ध । तत् । अजायाः । अजत्वमित्यज-त्वम् । सा । सोमम् । च । एति । अहरत् । चत्वारि । च । अक्षराणि । सा । अष्टाक्षरेत्यष्टा - अक्षरा । समिति । अपद्यत् । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म - वादिनः । वदन्ति ।

42 TS 6.1.6.4

TS 6.1.6.4

Samhita Paata

कस्मात् सत्याद्-गायत्री कनिष्ठा छन्दसां सुती यज्ञमुखं परीयायेति यदेवादः सोममाऽहरत् तस्माद्-यज्ञमुखं पर्येत तस्मात् तेजस्विनीतमा पद्भ्यां द्वे सवने समगृह्णान् मुखेनैकं यन्मुखेन समगृह्णात् तदधयत् तस्माद् द्वे सवने शुक्रवती प्रातस्सवनं च माद्वयन्दिनं च तस्मात् तृतीय सवनं ऋजीषमभिषुण्वन्ति धीतमिव हि मन्यन्त - []

Pada Paata

कस्मात् । सत्यात् । गायत्री । कनिष्ठा । छन्दसाम् । सुती । यज्ञमुखमिति यज्ञ - मुखम् । परीति । इयाय । इति । यत् । एव । अदः । सोमम् । एति । अहरत् । तस्मात् । यज्ञमुखमिति यज्ञ - मुखम् । परीति । ऐत् । तस्मात् । तेजस्विनीतमेति तेजस्विनी-तमा ।

प॒द्भ्यामि॑ति॒ पत्-भ्याम् । द्वे इति॑ । स॒र्व॒ने इति॑ । स॒म॒गृ॒ह्णा॒दि॒ति॒ सं - अ॒गृ॒ह्णात् । मुखे॑न । ए॒कम् ।
 । यत् । मुखे॑न । स॒म॒गृ॒ह्णा॒दि॒ति॒ सं - अ॒गृ॒ह्णात् । तत् । अ॒ध॒य॒त् । तस्मा॑त् । द्वे इति॑ । स॒र्व॒ने
 इति॑ । शु॒क्र॒व॒ती इति॑ शु॒क्र - व॒ती । प्रा॒त॒स्स॒व॒न॒मि॒ति॒ प्रा॒तः - स॒व॒नम् । च । मा॒द्व्य॒न्दि॒नम् ।
 च । तस्मा॑त् । तृ॒ती॒य॒स॒व॒न इति॑ तृ॒ती॒य - स॒व॒ने । ऋ॒जी॒षम् । अ॒भी॒ति॒ । सु॒न्व॒न्ति॒ । धी॒तम् ।
 । इ॒व । हि । म॒न्य॒न्ते ।

43 TS 6.1.6.5

TS 6.1.6.5

Samhita Paata

आ॒शि॒र॒म॒व॒ न॒य॒ति॒ स॒शु॒क्र॒त्वा॒या॒थो॒ सं भ॑र॒त्ये॒वैन॑त् तः सोम॑-मा॒ह्रि॒य॒मा॒णं॒ ग॒न्ध॒र्वो॒ वि॒श्वा॒व॒सुः॒ पर्य॑मु॒-
 ष्णा॒थ॒ स त्रि॑स्रो रा॒त्रीः॒ परि॑मु॒षितो॑ऽव॒स॒त् तस्मा॑त् त्रि॒स्रो रा॒त्रीः॒ क्री॒तः॒ सोमो॑ व॒स॒ति॒ ते दे॒वा अ॑ब्रुव॒न्ध
 स्त्री॒का॒मा॒ वै ग॑न्ध॒र्वा स्त्रि॒या नि॒ष्क्री॑णा॒मेति॑ ते वाचः॒ स्त्रिय॑मेक॑हा॒यनीं॑ कृ॒त्वा तया॑ नि॒र॑क्री॒ण॒न्ध सा
 रो॒हि॒द्-रू॒पं कृ॑त्वा ग॑न्ध॒र्वेभ्यो॑- []

Pada Paata

आ॒शि॒र॒म् । अ॒वे॒ति॒ । न॒य॒ति॒ । स॒शु॒क्र॒त्वा॒येति॑ स॒शु॒क्र - त्वा॒य॒ । अ॒थो इति॑ । स॒मि॒ति॒ । भ॒र॒ति॒
 । ए॒व । ए॒न॒त् । तम् । सोम॑म् । आ॒ह्रि॒य॒मा॒ण॒मि॒त्या॑ - ह्रि॒य॒मा॒णम् । ग॒न्ध॒र्वः । वि॒श्वा॒व॒सु॒रिति॑
 वि॒श्व - व॒सुः । प॒री॒ति॒ । अ॒मु॒ष्णा॒त् । सः । त्रि॒स्रः । रा॒त्रीः॒ । परि॑मु॒षित॑ इति॒ परि॑ - मु॒षितः॑
 । अ॒व॒स॒त् । तस्मा॑त् । त्रि॒स्रः । रा॒त्रीः॒ । क्री॒तः । सोमः॑ । व॒स॒ति॒ । ते । दे॒वाः । अ॑ब्रुव॒न्ध

। स्त्रीका॑मा इति स्त्री - का॒माः । वै । ग॒न्ध॒र्वाः । स्त्रिया । निरिति॑ । क्री॒णाम् । इति॑ । ते । वाच॑म् । स्त्रिय॑म् । एक॑हायनी॒मित्येक॑ - हा॒यनी॑म् । कृ॒त्वा । तया॑ । निरिति॑ । अ॒क्री॒णन् । सा । रोहि॑त् । रू॒पम् । कृ॒त्वा । ग॒न्ध॒र्वेभ्यः ।

44 TS 6.1.6.6

TS 6.1.6.6

Samhita Paata

ऽप॒क्र॒म्यातिष्ठ॑त् तद्-रो॒हितो॑ जन्म॒ ते दे॒वा अ॑ब्रुवन्नप॑ युष्मद॒क्रमी॑-न्नास्मानु॒पाव॑र्तते वि ह्व॑यामहा इति॒ ब्रह्म॑ गन्ध॒र्वा अव॑दन्नगा॒यन् दे॒वाः सा दे॒वान् गा॑यत उ॒पाव॑र्तत तस्मा॑द्-गा॒यन्तस् स्त्रियः॑ का॒मय॑न्ते कामु॑का ए॒नस् स्त्रियो॑ भवन्ति॒ य ए॒वं वे॒दाथो॑ य ए॒वं वि॒द्वानपि॑ ज॒न्येषु॑ भव॑न्ति तेभ्य॑ ए॒व द॑दत्यु॒त यद्-ब॒हुत॑या - []

Pada Paata

अ॒प॒क्र॒म्येत्य॑प - क्र॒म्यं । अ॒तिष्ठ॑त् । तत् । रो॒हितः॑ । जन्म॑ । ते । दे॒वाः । अ॒ब्रुव॑न् । अपे॑ति । युष्म॑त् । अ॒क्रमी॑त् । न । अ॒स्मान् । उ॒पाव॑र्तत इत्यु॑प - आ॒व॑र्तते । वी॑ति । ह्व॑याम॒है । इति॑ । ब्रह्म॑ । गन्ध॒र्वाः । अव॑दन् । अगा॑यन् । दे॒वाः । सा । दे॒वान् । गा॑यतः । उ॒पाव॑र्ततेत्यु॑प-आ॒व॑र्तत । तस्मा॑त् । गा॒यन्तम् । स्त्रियः॑ । का॒मय॑न्ते । कामु॑काः । ए॒नम् । स्त्रियः॑ । भ॒वन्ति॑ । यः । ए॒वम् । वे॒दं । अथो॑ इति॑ । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । अपी॑ति । ज॒न्येषु॑ । भव॑न्ति । तेभ्यः॑ । ए॒व । द॑दति । उ॒त । यत् । ब॒हुत॑या इति॑ बहु - त॒याः ।

45 TS 6.1.6.7

TS 6.1.6.7

Samhita Paata

भवन्त्येकंहायन्या क्रीणाति वाचैवैनः सर्वया क्रीणाति तस्मादेकंहायना मनुष्या वाचं वदन्त्यकूटया
ऽकर्णयाऽकाणयाऽश्लोणया ऽसंस्रफया क्रीणाति सर्वयैवैनं क्रीणाति यच्छ्वेतया क्रीणीयाद्-दुश्चर्मा
यजमानः स्याद्यत् कृष्णयाऽनुस्तरणी स्यात् प्रमायुको यजमानः स्याद्यद् द्विरूपया वात्रघ्नी स्यात्
स वाऽन्यं जिनीयात् तं वाऽन्यो जिनीयादरुणया पिङ्गाक्ष्या () क्रीणात्येतद्वै सोमस्य रूपं स्वयैवैनं
देवतया क्रीणाति ॥

Pada Paata

भवन्ति । एकंहायन्येत्येकं - हायन्या । क्रीणाति । वाचा । एव । एनम् । सर्वया । क्रीणाति
। तस्मात् । एकंहायना इत्येकं-हायनाः । मनुष्याः । वाचम् । वदन्ति । अकूटया । अकर्णया
। अकाणया । अश्लोणया । असंस्रफयेत्यसंस्र - श्रफया । क्रीणाति । सर्वया । एव । एनम्
। क्रीणाति । यत् । श्वेतया । क्रीणीयात् । दुश्चर्मैति दुः - चर्मा । यजमानः । स्यात् । यत्
। कृष्णया । अनुस्तरणीत्यनु - स्तरणी । स्यात् । प्रमायुक इति प्र - मायुकः । यजमानः ।
स्यात् । यत् । द्विरूपयेति द्वि - रूपया । वात्रघ्नीति वात्र - घ्नी । स्यात् । सः । वा । अन्यम्
। जिनीयात् । तम् । वा । अन्यः । जिनीयात् । अरुणया । पिङ्गाक्ष्येति पिङ्ग - अक्ष्या ()
। क्रीणाति । एतत् । वै । सोमस्य । रूपम् । स्वया । एव । एनम् । देवतया । क्रीणाति ॥

46 TS 6.1.7.1

TS 6.1.7.1

Samhita Paata

तद्वि॑रण्यम॒भवत् तस्मा॑दु॒द्भ्यो हिर॑ण्यं पुन॑न्ति ब्र॒ह्मवा॑दिनो॑ वद॑न्ति कस्मा॑त् स॒त्याद॑न॒स्थिके॑न प्र॒जाः
प्र॒वीय॑न्ते ऽस्थ॒न्वती॑र्जायन्त॒ इति॑ यद्वि॑रण्यं घृ॒तेऽव॑धाय॑ जु॒होति॑ तस्मा॑द॒न॒स्थिके॑न प्र॒जाः प्र वी॑यन्ते
ऽस्थ॒न्वती॑र्जायन्त ए॒तद्वा अ॒ग्नेः प्रि॑यं धाम॒ यद्घृ॑तं तेजो॑ हिर॑ण्यमि॒यन्ते शु॒क्र त॒नू॒रि॒दं व॑र्च॒ इत्या॑ह
स॒तेज॑समे॒वैन॑ स॒तनुं॑ - []

Pada Paata

तत् । हिर॑ण्यम् । अ॒भवत् । तस्मा॑त् । अ॒द्भ्य इत्य॑त् - भ्यः । हिर॑ण्यम् । पुन॑न्ति ।
ब्र॒ह्मवा॑दिन॒ इति॑ ब्रह्म - वा॒दिनः॑ । वद॑न्ति । कस्मा॑त् । स॒त्यात् । अ॒न॒स्थिके॑न । प्र॒जा इति॑ प्र
- जाः । प्र॒वीय॑न्त॒ इति॑ प्र - वी॑यन्ते । अ॒स्थ॒न्वती॑रित्य॑स्थन् - वतीः॑ । जा॒यन्ते॑ । इति॑ । यत्
। हिर॑ण्यम् । घृ॒ते । अ॒व॒धायेत्य॑व - धाय॑ । जु॒होति॑ । तस्मा॑त् । अ॒न॒स्थिके॑न । प्र॒जा इति॑ प्र
- जाः । प्रेति॑ । वी॒यन्ते॑ । अ॒स्थ॒न्वती॑रित्य॑स्थन् - वतीः॑ । जा॒यन्ते॑ । ए॒तत् । वै । अ॒ग्नेः ।
प्रि॑यम् । धाम॑ । यत् । घृ॒तम् । तेजः॑ । हिर॑ण्यम् । इ॒यम् । ते । शु॒क्र । त॒नूः । इ॒दम् ।
व॑र्चः । इति॑ । आ॒ह । स॒तेज॑समि॒ति स - तेज॑सम् । ए॒व । ए॒नम् । स॒तनु॑मि॒ति स - त॒नुम् ।

47 TS 6.1.7.2

TS 6.1.7.2

Samhita Paata

करोत्यथो सं भरत्येवैनं यदबद्धम-वदुद्ध्याद्-गर्भाः प्रजानां परापातुकाः स्युर्बद्धमव दधाति गर्भाणां धृत्यै निष्टुर्यं बद्धाति प्रजानां प्रजननाय वाग्वा एषा यथ सोमक्रयणी जूरसीत्याह यद्धि मनसा जवन्ते तद्वाचा वदति धृता मनसेत्याह मनसा हि वाग्धृता जुष्टा विष्णवे इत्याह - []

Pada Paata

करोति । अथो इति । समिति । भरति । एव । एनम् । यत् । अबद्धम् । अवदुद्ध्यादित्येव -दुद्ध्यात् । गर्भाः । प्रजानामिति प्र - जानाम् । परापातुका इति परा-पातुकाः । स्युः । बद्धम् । अवेति । दधाति । गर्भागाम् । धृत्यै । निष्टुर्यम् । बद्धाति । प्रजानामिति प्र - जानाम् । प्रजननायेति प्र-जननाय । वाक् । वै । एषा । यत् । सोमक्रयणीति सोम - क्रयणी । जूः । असि । इति । आह । यत् । हि । मनसा । जवन्ते । तत् । वाचा । वदति । धृता । मनसा । इति । आह । मनसा । हि । वाक् । धृता । जुष्टा । विष्णवे । इति । आह ।

48 TS 6.1.7.3

TS 6.1.7.3

Samhita Paata

य॒ज्ञो वै विष्णुं॑ य॒ज्ञायै॑वैनां जुष्टां॑ करोति॑ तस्या॑स्ते स॒त्यस॑वसः प्रस॒व इत्या॑ह स॒वितृ॑-प्रसूतामे॒व वा-
च॒मव॑ रुन्धे॑ काण्डे॑काण्डे॑ वै क्रि॒यमा॑णे य॒ज्ञः रक्षा॑सि जिघा॑सन्त्येष॒ खलु॑ वा अर॑क्षोहतः॒ पन्था॑
योऽग्ने॑श्च सूर्य॑स्य च सूर्य॑स्य चक्षु॑रा-ऽरु॒हम॑ग्नेर॒क्षः क॒नीनि॑कामि॒त्याह॑ य ए॒वार॑क्षोहतः॒ पन्था॑स्तः
स॒मारो॑हति - []

Pada Paata

य॒ज्ञः । वै । विष्णुः॑ । य॒ज्ञाय॑ । ए॒व । ए॒नाम् । जुष्टा॑म् । क॒रोति॑ । तस्याः॑ । ते ।
स॒त्यस॑वस इति॑ स॒त्य - स॒वसः॑ । प्र॒स॒व इति॑ प्र - स॒वे । इति॑ । आ॒ह । स॒वितृ॑प्रसूतामि॒ति
स॒वितृ॑ - प्र॒सूता॑म् । ए॒व । वाच॑म् । अ॒वेति॑ । रुन्धे॑ । काण्डे॑काण्डे॑ इति॑ काण्डे॑-काण्डे॑ । वै
। क्रि॒यमा॑णे । य॒ज्ञम् । रक्षा॑सि । जिघा॑सन्ति । ए॒षः । खलु॑ । वै । अर॑क्षोहत इत्य॑रक्षः
- ह॒तः । पन्थाः॑ । यः । अ॒ग्नेः । च । सूर्य॑स्य । च । सूर्य॑स्य । चक्षुः॑ । ए॒ति । अ॒रु॒हम्
। अ॒ग्नेः । अ॒क्षः । क॒नीनि॑काम् । इति॑ । आ॒ह । यः । ए॒व । अर॑क्षोहत इत्य॑रक्षः-ह॒तः
। पन्थाः॑ । तम् । स॒मारो॑हतीति॑ सं - आ॒रो॒हति॑ ।

49 TS 6.1.7.4

TS 6.1.7.4

Samhita Paata

वाग्वा ए॒षा यथ् सोम॑क्रय॒णी चिद॑सि म॒नाऽसी॑त्याह॒ शास्त्रे॑यैनामे॒तत् तस्मा॑च्छि॒ष्टाः प्र॒जा जा॑यन्ते
चिदु॑सीत्याह॒ यद्धि॑ मन॑सा चे॒तय॑ते तद्-वा॒चा वद॑ति म॒नाऽसी॑त्याह॒ यद्धि॑ मन॑साऽभि॒गच्छ॑ति॒ तत्

क॒रोति॒ धी॒र॒सी॒त्या॑ह॒ यद्वि॒ मन॑सा॒ ध्या॒य॑ति॒ तद्-वा॒चा - []

Pada Paata

वाक् । वै । ए॒षा । यत् । सो॒म॒क्र॒य॒णी॑ति॒ सोम॑ - क्र॒य॑णी । चि॒त् । अ॒सि॒ । म॒ना । अ॒सि॒ ।
इति॑ । आ॒ह॒ । शा॒स्ति॑ । ए॒व । ए॒ना॒म् । ए॒तत् । तस्मा॑त् । शि॒ष्टाः । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः ।
जा॒य॒न्ते॒ । चि॒त् । अ॒सि॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । यत् । हि । मन॑सा । चे॒त॒य॑ते । तत् । वा॒चा ।
वद॑ति । म॒ना । अ॒सि॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । यत् । हि । मन॑सा । अ॒भि॒गच्छ॑तीत्य॑भि - गच्छ॑ति ।
तत् । क॒रोति॑ । धीः । अ॒सि॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । यत् । हि । मन॑सा । ध्या॒य॑ति । तत् । वा॒चा ।

50 TS 6.1.7.5

TS 6.1.7.5

Samhita Paata

वद॑ति॒ दक्षि॑णा॒ऽसी॒त्या॑ह॒ दक्षि॑णा॒ ह्येषा॑ य॒ज्ञिया॒ऽसी॒त्या॑ह॒ य॒ज्ञिया॑मे॒वैनां॑ क॒रोति॑ क्ष॒त्रिया॒सी॒त्या॑ह॒ क्ष॒-
त्रिया॒ ह्येषा॑ ऽदि॑तिरस्यु॒भय॑त॒श्शी॒र्ष्णी॑त्या॒ह॒ यदे॒वाऽऽ*दि॒त्यः॑ प्रा॒य॒णी॒यो य॒ज्ञाना॑मादि॒त्य उ॑द॒य॒नी॒य॒-
स्तस्मा॑दे॒वमा॑ह॒ यद॑ब॒द्धा स्या॑द॒य॒ता स्या॒द्यत् प॑दि॒ब॒द्धा-ऽनु॑स्तर॑णी स्यात् प्र॒मायु॑को॒ यज॑मानः स्या -
[]

Pada Paata

वद॑ति । दक्षि॑णा । अ॒सि॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । दक्षि॑णा । हि । ए॒षा । य॒ज्ञिया॑ । अ॒सि॒ । इति॑

। आ॒ह । य॒ज्ञियाँ॑म् । ए॒व । ए॒नाम् । क॒रोति॑ । क्ष॒त्रियाँ॑ । अ॒सि । इति॑ । आ॒ह । क्ष॒त्रियाँ॑ ।
 हि । ए॒षा । अ॒दितिः॑ । अ॒सि । उ॒भय॑त॒र॒शी॒र्ष्णी॒त्यु॒भय॑तः - शी॒र्ष्णी । इति॑ । आ॒ह । यत् ।
 ए॒व । आ॒दित्यः॑ । प्रा॒य॒णीय॑ इति॑ प्र - अ॒य॒णीयः॑ । य॒ज्ञानाँ॑म् । आ॒दित्यः॑ । उ॒द॒य॒नीय॑ इत्यु॒त्
 - अ॒य॒नीयः॑ । तस्मा॑त् । ए॒वम् । आ॒ह । यत् । अ॒ब॒द्धा । स्यात् । अ॒य॒ता । स्यात् । यत्
 । प॒दि॒ब॒द्धेति॑ प॒दि - ब॒द्धा । अ॒नु॒स्तर॑णीत्य॒नु - स्तर॑णी । स्यात् । प्र॒मायु॑क॒ इति॑ प्र - मा॒यु॒कः
 । यज॑मानः । स्यात् ।

51 TS 6.1.7.6

TS 6.1.7.6

Samhita Paata

-द्यत् क॑र्णगृही॒ता वा॒र्त्र॒घ्नी॑ स्या॒थ स वा॒ऽन्यं जि॑नी॒यात् तं वा॒ऽन्यो जि॑नी॒यान्मि॒त्रस्त्वां॑ प॒दि ब॑द्धा-
 त्वित्या॑ह मि॒त्रो वै शि॒वो दे॒वानां॑ तेनै॒वैनां॑ प॒दि ब॑द्धाति पू॒षाऽद्ध॑नः पा॒त्वित्या॑हेयं वै पू॒षेमा॑मे॒वास्या॑
 अधि॑पाम॒कः सम॑ष्ट्या॒ इन्द्रा॑या-द्ध॒य॑क्षा॒येत्या॑हेन्द्र॒मे॒वास्या॑ अ॒द्धय॑क्षं करो - []

Pada Paata

यत् । क॑र्णगृही॒तेति॑ क॑र्ण-गृही॒ता । वा॒र्त्र॒घ्नीति॑ वा॒र्त्र - घ्नी॑ । स्यात् । सः । वा॒ । अ॒न्यम् ।
 जि॑नी॒यात् । तम् । वा॒ । अ॒न्यः । जि॑नी॒यात् । मि॒त्रः । त्वा॒ । प॒दि । ब॑द्धातु । इति॑
 । आ॒ह । मि॒त्रः । वै । शि॒वः । दे॒वानाँ॑म् । तेन॑ । ए॒व । ए॒नाम् । प॒दि । ब॑द्धाति ।
 पू॒षा । अ॒द्ध॑नः । पा॒तु । इति॑ । आ॒ह । इ॒यम् । वै । पू॒षा । इ॒माम् । ए॒व । अ॒स्याः
 । अधि॑पामित्य॒धि - पाम् । अ॒कः । सम॑ष्ट्या॒ इति॑ सं - अ॒ष्ट्यै । इन्द्रा॑य । अ॒द्धय॑क्षा॒येत्य-

धि - अ॒क्षाय॒ । इति॑ । आ॒ह । इन्द्र॑म् । ए॒व । अ॒स्याः । अ॒द्वय॑क्षमित्यधि - अ॒क्षम् । क॒रोति॑ ।

52 TS 6.1.7.7

TS 6.1.7.7

Samhita Paata

-त्यनु॑ त्वा मा॒ता म॑न्यता॒मनु॑ पि॒तेत्या॒हा-नु॑मतयै॒वैन॑या क्रीणाति॑ सा दे॒वि दे॒वम॑च्छेहीत्या॒ह दे॒वी
ह्येषा॑ दे॒वः सोम॑ इन्द्रा॒य सोम॑मित्या॒हेन्द्रा॑य हि सोमं॑ आ॒ह्रिय॑ते यदे॒तद्-य॒जुर्न॑ ब्रूयात् परा॑च्येव
सोम॑क्रय॒णीयाद्-रु॒द्रस्त्वाऽऽ वर्त॑यत्वित्या॒ह रु॒द्रो वै कू॑रो - []

Pada Paata

अ॒न्विति॑ । त्वा॒ । मा॒ता । म॑न्यता॒म् । अ॒न्विति॑ । पि॒ता । इति॑ । आ॒ह । अ॒नु॑मतयेत्यनु॑ -
म॒तया॑ । ए॒व । ए॒नया॑ । क्री॒णाति॑ । सा । दे॒वि । दे॒वम् । अ॒च्छे॑ । इ॒हि । इति॑ । आ॒ह । दे॒वी
। हि । ए॒षा । दे॒वः । सोमं॑ । इन्द्रा॒य । सोम॑म् । इति॑ । आ॒ह । इन्द्रा॒य । हि । सोमं॑ ।
आ॒ह्रिय॑तु इत्या॑ - ह्रिय॑ते । यत् । ए॒तत् । य॒जुः । न । ब्रू॒यात् । परा॑ची । ए॒व । सोम॑क्रय॒णीति॑
सोम॑ - क्रय॒णी । इ॒यात् । रु॒द्रः । त्वा॒ । एति॑ । वर्त॑यतु । इति॑ । आ॒ह । रु॒द्रः । वै । कू॑रः ।

53 TS 6.1.7.8

TS 6.1.7.8

Samhita Paata

दे॒वानां॑ तमे॒वास्यै॑ प॒रस्ता॑द्-दधा॒त्यावृ॑त्त्यै कू॒रमि॑व वा ए॒तत् क॑रोति॒ यद्-रु॒द्रस्य॑ की॒र्तय॑ति मि॒त्रस्य॑
प॒थेत्या॑ह॒ शान्त्यै॑ वा॒चा वा ए॒ष वि क्री॑णी॒ते यः सोम॑क्रय॒ण्या स्व॑स्ति सोम॑सखा॒ पुन॑रेहि॒ सह
र॒य्येत्या॑ह वा॒चैव वि॒क्रीय॑ पुन॑रा॒त्मन् वाचं॑ ध॒त्तेऽनु॑पदासुकाऽस्य॒ वाग्भ॑वति॒ य ए॒वं वेदं॑ () ॥

Pada Paata

दे॒वाना॑म् । तम् । ए॒व । अ॒स्यै । प॒रस्ता॑त् । द॒धाति॑ । आ॒वृत्त्या॑ इत्या - वृ॒त्त्यै । कू॒रम्
। इ॒व । वै । ए॒तत् । क॑रोति॒ । यत् । रु॒द्रस्य॑ । की॒र्तय॑ति । मि॒त्रस्य॑ । प॒था । इति॑
। आ॒ह । शान्त्यै॑ । वा॒चा । वै । ए॒षः । वी॒ति । क्री॑णी॒ते । यः । सोम॑क्रय॒ण्येति॑
सोम॑ - क्रय॒ण्या । स्व॑स्ति । सोम॑स॒खेति॑ सोम॑ - स॒खा । पुनः॑ । ए॒ति । इ॒हि । सह॑ ।
र॒य्या । इति॑ । आ॒ह । वा॒चा । ए॒व । वि॒क्रीये॑ति॒ वि - क्री॑य । पुनः॑ । आ॒त्मन् । वाच॑-
"म् । ध॒त्ते । अनु॑पदासुकेत्यनु॑प - दासु॒का । अ॒स्य । वाक् । भ॒वति॑ । यः । ए॒वम् । वेदं॑ () ॥

54 TS 6.1.8.1

TS 6.1.8.1

Samhita Paata

षट् पदान्यनु नि क्रामति षडहं वाङ्माति वदत्युत सँवत्सरस्यायने यावत्येव वाक्तामव रुन्धे सप्तमे
पदे जुहोति सप्तपदा शक्करी पशवः शक्करी पशूनेवाव रुन्धे सप्त ग्राम्याः पशवः सप्ताऽऽरण्याः
सप्त छन्दाश्-स्युभयस्या-वरुद्ध्यै वस्व्यसि रुद्राऽसीत्याह रूपमेवास्या एतन् महिमानं - []

Pada Paata

षट् । पदानि । अनु । नीति । क्रामति । षडहमिति षट् - अहम् । वाक् । न । अतीति
। वदति । उत । सँवत्सरस्येति सं-वत्सरस्य । अयने । यावती । एव । वाक् । ताम् ।
अवेति । रुन्धे । सप्तमे । पदे । जुहोति । सप्तपदेति सप्त - पदा । शक्करी । पशवः । शक्करी
। पशून् । एव । अवेति । रुन्धे । सप्त । ग्राम्याः । पशवः । सप्त । आरण्याः । सप्त ।
छन्दाश्सि । उभयस्य । अवरुद्ध्या इत्यव - रुद्ध्यै । वस्वी । असि । रुद्रा । असि । इति
। आह । रूपम् । एव । अस्याः । एतत् । महिमानम् ।

55 TS 6.1.8.2

TS 6.1.8.2

Samhita Paata

व्याचष्टे बृहस्पतिस्त्वा सुमे रणवत्वित्याह ब्रह्म वै देवानां बृहस्पति-ब्रह्मणैवास्मै पशून्व रुन्धे रुद्रो
वसुभिरा चिकेत्वित्याहाऽऽ*वृत्त्यै पृथिव्यास्त्वा मूर्द्धन्ना जिघर्मि देवयजन इत्याह पृथिव्या ह्येष मूर्द्धा
यद्-देवयजनमिडायाः पद इत्याहेडायाँ ह्येतत् पदं यथ सोमक्रयण्यै घृतवति स्वाहे - []

Pada Paata

व्याचष्टे इति वि-आचष्टे । बृहस्पतिः । त्वा । सुप्ते । रण्वतु । इति । आह । ब्रह्म । वै ।
 देवानाम् । बृहस्पतिः । ब्रह्मणा । एव । अस्मै । पशून् । अवेति । रुन्धे । रुद्रः । वसुभिरिति
 वसु - भिः । एति । चिकेतु । इति । आह । आवृत्त्या इत्या - वृत्त्यै । पृथिव्याः । त्वा ।
 मूर्द्धन् । एति । जिघर्षि । देवयजन इति देव-यजने । इति । आह । पृथिव्याः । हि । एषः
 । मूर्द्धा । यत् । देवयजनमिति देव - यजनम् । इडायाः । पदे । इति । आह । इडाये ।
 हि । एतत् । पदम् । यत् । सोमक्रयण्या इति सोम - क्रयण्यै । घृतवतीति घृत-वति । स्वाहा ।

56 TS 6.1.8.3**TS 6.1.8.3****Samhita Paata**

-त्याह यदेवास्यै पदाद्-घृतमपीड्यत् तस्मादेवमाह यदद्धुर्युरनग्रावाहुतिं जुहुयादन्धोऽद्धुर्युः स्याद्-
 रक्षांसि यज्ञं हन्युर-हिरण्यमुपास्य जुहोत्यग्निवत्येव जुहोति नान्धोऽद्धुर्यु भवति न यज्ञं रक्षांसि
 घ्नन्ति काण्डेकाण्डे वै क्रियमाणे यज्ञं रक्षांसि जिघांसन्ति परिलिखितं रक्षुः परिलिखिता
 अरातय इत्याह रक्षसामपहत्या - []

Pada Paata

इति । आह । यत् । एव । अस्थै । पदात् । घृतम् । अपीड्यत् । तस्मात् । ए-

वम् । आ॒ह । यत् । अ॒द्ध्युः । अ॒न॒ग्रौ । आहु॑ति॒मित्या - हु॒तिम् । जुहु॑यात् । अ॒न्धः । अ॒द्ध्युः । स्या॒त् । रक्षा॑सि । य॒ज्ञम् । ह॒न्युः । हिर॑ण्यम् । उ॒पा॒स्येत्यु॑प - अ॒स्यं । जुहो॑ति । अ॒ग्नि॒वती॑त्य॒ग्नि - व॒ति । ए॒व । जुहो॑ति । न । अ॒न्धः । अ॒द्ध्युः । भव॑ति । न । य॒ज्ञम् । रक्षा॑सि । घ्नन्ति॑ । काण्डे॑काण्ड॒ इति॑ काण्डे॑ - का॒ण्डे । वै । क्रि॒यमा॑णे । य॒ज्ञम् । रक्षा॑सि । जिघा॑स॒न्ति । परि॑लि॒खित॑मि॒ति परि॑ - लि॒खित॑म् । रक्षः॑ । परि॑लि॒खिता॑ इति॑ परि॑ - लि॒खिताः॑ । अ॒रा॑तयः । इति॑ । आ॒ह । रक्ष॑साम् । अ॒प॒ह॒त्या इत्य॑प - ह॒त्यै ।

57 TS 6.1.8.4

TS 6.1.8.4

Samhita Paata

इ॒दम॒ह॑ रक्ष॑सो ग्री॒वा अपि॑ कृ॒न्तामि॑ योऽस्मा॑न् द्वेष्टि॑ यं च व॒यं द्विष्म॑ इत्या॒ह द्वौ वाव॑ पुरु॑षौ यं चै॒व द्वेष्टि॑ यश्चैनं॑ द्वेष्टि॑ तयो॑रे॒वान॑न्तरा॒यं ग्री॒वाः कृ॑न्त॒ति प॒शवो॑ वै सोम॑क्रय॒ण्यै प॒दं या॑वत्सू॒तं सं व॑प॒ति प॒शून्वाव॑ रु॒न्धेऽस्मे॑ रा॒य इति॑ सं व॑प॒त्यात्मानं॑ मे॒वाद्ध्युः॑ - []

Pada Paata

इ॒दम् । अ॒हम् । रक्ष॑सः । ग्री॒वाः । अपी॑ति । कृ॒न्तामि॑ । यः । अ॒स्मा॑न् । द्वेष्टि॑ । यम् । च । व॒यम् । द्विष्मः॑ । इति॑ । आ॒ह । द्वौ । वाव॑ । पुरु॑षौ । यम् । च । ए॒व । द्वेष्टि॑ । यः । च । ए॒नम् । द्वेष्टि॑ । तयोः॑ । ए॒व । अ॒न॑न्तरा॒यमित्य॑न॒न्तः - आ॒यम् । ग्री॒वाः । कृ॑न्त॒ति । प॒शवः॑ । वै । सोम॑क्रय॒ण्या इति॑ सोम - क्रय॑ण्यै । प॒दम् । या॑वत्सू॒तमि॒ति यावत् - त्मू॒तम् । समि॑ति । व॒प॒ति । प॒शून् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । अ॒स्मे इति॑ । रा॒यः । इति॑

। समितिं । वृ॒पति॑ । आ॒त्मान॑म् । ए॒व । अ॒द्भ्युः ।

58 TS 6.1.8.5

TS 6.1.8.5

Samhita Paata

प॒शुभ्यो॑ नान्तरे॑ति॒ त्वे रा॒य इति॑ यज॑मानाय॒ प्र यच्छति॑ यज॑मान ए॒व र॒यिं द॑धाति॒ तोते॑ रा॒य इति॑
पत्नि॑या अ॒र्द्धो वा ए॒ष आ॒त्मनो॑ यत् पत्नी॒ यथा॑ गृ॒हेषु॑ नि॒धत्ते ता॒दृगे॒व तत् त्वष्टी॑मती ते स॒पेये॑त्या॒ह
त्वष्टा॑ वै प॑शूनां मि॒थुनानां॑ रू॒पकृ॒द्-रू॒पमे॒व प॒शुषु॑ द॒धात्य॑स्मै वै लो॒काय॑ गा॒र॒ह॑पत्य॒ आ धी॑यते ()
ऽमुष्मा॑ आ॒हव॑नीयो॒ यद्-गा॒र॒ह॑पत्य॒ उप॑व॒पेद॑स्मिन् लो॒के प॑शुमान्थ॒ स्याद्-यदा॑हव॒नीये ऽमुष्मि॑न्
लो॒के प॑शुमान्थ॒ स्यादु॑भयो॒रुप॑ व॒पत्यु॑भयो॒रैवैनं॑ लो॒कयोः॑ प॒शुमन्तं॑ करोति ॥

Pada Paata

प॒शुभ्य॑ इति॑ प॒शु - भ्यः । न । अ॒न्तः । ए॒ति । त्वे इति॑ । रा॒यः । इति॑ । यज॑मानाय ।
प्रेति॑ । य॒च्छति॑ । यज॑माने । ए॒व । र॒यिम् । द॒धाति॑ । तोते॑ । रा॒यः । इति॑ । पत्नि॑यै ।
अ॒र्द्धः । वै । ए॒षः । आ॒त्मनः॑ । यत् । पत्नी॑ । यथा॑ । गृ॒हेषु॑ । नि॒धत्त इति॑ नि - ध॒त्ते ।
ता॒दृक् । ए॒व । तत् । त्वष्टी॑मती । ते । स॒पेय॑ । इति॑ । आ॒ह । त्वष्टा॑ । वै । प॒शूनाम् ।
मि॒थुनाना॑म् । रू॒पकृ॒दिति॑ रू॒प - कृ॒त् । रू॒पम् । ए॒व । प॒शुषु॑ । द॒धाति॑ । अ॒स्मै । वै ।
लो॒काय॑ । गा॒र॒ह॑पत्य॒ इति॑ गा॒र॒ह॑ - प॒त्यः । एति॑ । धी॒यते॑ () । अ॒मुष्मै॑ । आ॒हव॑नीय॒ इत्या॑
- ह॒व॒नीयः॑ । यत् । गा॒र॒ह॑पत्य॒ इति॑ गा॒र॒ह॑ - प॒त्ये । उ॒प॒व॒पेदित्यु॑प - व॒पेत् । अ॒स्मिन् । लो॒के

। पशुमानिति पशु - मान् । स्यात् । यत् । आहवनीय इत्याँ - हवनीये । अमुष्मिन् । लोके
 । पशुमानिति पशु - मान् । स्यात् । उभयोः । उपेति । वृत्ति । उभयोः । एव । एनम्
 । लोकयोः । पशुमन्तमिति पशु - मन्तम् । करोति ॥

59 TS 6.1.9.1

TS 6.1.9.1

Samhita Paata

ब्रह्मवादिनो वदन्ति विचित्यः सोमा(3) न विचित्या(3) इति सोमो वा ओषधीनाः राजा त-
 स्मिन् । यदापन्नं ग्रसितमेवास्य तद्-यद्-विचिनुयाद्-यथा ऽऽस्याँद्वसितं निष्विदति तादृगेव तद्यन्न
 विचिनुयाद्-यथा ऽक्षन्नापन्नं विधावति तादृगेव तत् क्षोधुको ऽद्ध्युः स्यात् क्षोधुको यजमानः सोम-
 विक्रयिन्थ सोमं शोधयेत्येव ब्रूयाद् यदीतरं - []

Pada Paata

ब्रह्मवादिन् इति ब्रह्म - वादिनः । वदन्ति । विचित्य इति वि-चित्यः । सोमा(3)ः । न । विचि-
 त्या(3) इति वि - चित्या(3)ः । इति । सोमः । वै । ओषधीनाम् । राजा । तस्मिन् । यत् ।
 आपन्नमित्या - पन्नम् । ग्रसितम् । एव । अस्य । तत् । यत् । विचिनुयादिति वि - चिनुयात्
 । यथा । आस्यात् । ग्रसितम् । निष्विदतीति निः - स्विदति । तादृक् । एव । तत् । यत्
 । न । विचिनुयादिति वि - चिनुयात् । यथा । अक्षन् । आपन्नमित्या - पन्नम् । विधावतीति
 वि - धावति । तादृक् । एव । तत् । क्षोधुकः । अद्ध्युः । स्यात् । क्षोधुकः । यजमानः ।
 सोमविक्रयिन्निति सोमं - विक्रयिन् । सोमम् । शोधय । इति । एव । ब्रूयात् । यदि । इतरम् ।

60 TS 6.1.9.2

TS 6.1.9.2

Samhita Paata

यदी॑तरमु॒भये॑नैव सोम॑विक्रयि॒णं-म॑र्पयति॒ तस्मा॑त् सोम॑विक्र॒यी क्षो॑धु॒को ऽरु॑णो ह॒ स्मा॒ऽऽ*हौ॑प॒वेशिः॑
सोम॑क्रय॒ण ए॒वाहं॑ तृ॒तीय स॑व॒नम॑व॒ रुन्धे॑ इति॒ पशू॑नां च॒र्मन् मि॑मी॒ते प॒शूने॑वा॒व रुन्धे॑ प॒शवो॑ हि
तृ॒तीयः॑ स॒वनं॑ यं का॒मये॑ताप॒शुः स्या॑दित्यृ॒क्षत॑स्तस्य॒ मिमी॑त॒र्क्षं वा॑ अप॒शव्य॑मप॒शुरे॒व भ॑वति॒ यं
का॒मये॑त प॒शुमा॑न्थ॒ स्या॒ - []

Pada Paata

यदि॑ । इ॒तरम् । उ॒भये॑न । ए॒व । सो॒म॒वि॒क्र॒यि॒णमि॑ति॒ सोम॑ - वि॒क्र॒यि॒णम् । अ॒र्प॒य॒ति ।
तस्मा॑त् । सो॒म॒वि॒क्र॒यीति॑ सोम॑ - वि॒क्र॒यी । क्षो॑धु॒कः । अ॒रु॒णः । ह॒ । स्म॒ । आ॒ह॒ ।
औ॒प॒वे॒शि॒रित्यौ॒प॒-वे॒शिः॑ । सो॒म॒क्र॒य॒ण इति॑ सोम॑ - क्र॒य॒णे । ए॒व । अ॒हम् । तृ॒तीय॒स॒व॒नमि॑ति॒
तृ॒तीय॑ - स॒वनम् । अ॒वे॒ति॑ । रु॒न्धे॑ । इति॑ । प॒शूना॑म् । च॒र्मन् । मि॑मी॒ते । प॒शून् । ए॒व ।
अ॒वे॒ति॑ । रु॒न्धे॑ । प॒शवः॑ । हि॒ । तृ॒तीय॑म् । स॒वनम् । यम् । का॒मये॑त । अ॒प॒शुः । स्या॑त्
। इति॑ । ऋ॒क्षतः॑ । तस्य॑ । मि॑मी॒त । ऋ॒क्षम् । वै । अ॒प॒श॒व्यम् । अ॒प॒शुः । ए॒व । भ॑वति॒
। यम् । का॒मये॑त । प॒शुमा॑निति॒ पशु॑ - मा॒न् । स्या॑त् ।

61 TS 6.1.9.3

TS 6.1.9.3

Samhita Paata

-दिति॑ लो॒म॒त॒स्तस्य॑ मिमी॒तै॒तद्वै॑ प॒शूनाः॑ रू॒पः॑ रू॒पेणै॒वास्मै॑ प॒शू॒नव॑ रुन्धे प॒शु॒माने॒व भ॑वत्य॒पाम॑न्ते॒
क्री॒णाति॑ सर॑समे॒वैनं॑ क्री॒णात्य॑-मा॒त्योऽसी॒त्याहा॑मै॒वैनं॑ कुरु॒ते शु॒क्रस्ते॑ ग्र॒ह इत्या॑ह शु॒क्रो ह्य॑स्य॒ ग्रहो॑
ऽन॒साऽच्छ॑ याति॒ महि॑मान॒-मे॒वास्या॑च्छ॑ या॒त्यन॒सा - []

Pada Paata

इति॑ । लो॒म॒तः । तस्य॑ । मि॒मी॒त । ए॒तत् । वै । प॒शूना॑म् । रू॒पम् । रू॒पेण॑ । ए॒व । अ॒स्मै
। प॒शून् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । प॒शु॒मानि॑ति पशु - मान् । ए॒व । भ॒व॒ति । अ॒पाम् । अ॒न्ते॑ ।
क्री॒णा॒ति । सर॑समि॒ति स-र॑सम् । ए॒व । ए॒नम् । क्री॒णा॒ति । अ॒मा॒त्यः । अ॒सि । इति॑ । आ॒ह
। अ॒मा । ए॒व । ए॒नम् । कुरु॑ते । शु॒क्रः । ते । ग्र॒हः । इति॑ । आ॒ह । शु॒क्रः । हि । अ॒स्य
। ग्र॒हः । अ॒न॒सा । अ॒च्छ॑ । या॒ति । म॒हि॒मान॑म् । ए॒व । अ॒स्य । अ॒च्छ॑ । या॒ति । अ॒न॒सा ।

62 TS 6.1.9.4

TS 6.1.9.4

Samhita Paata

ऽच्छ याति तस्मादनोवाह्यः सुमे जीवनं यत्र खलु वा एतः शीर्ष्णा हरन्ति तस्माच्छीरषहार्यं
गिरौ जीवनमभि त्यं देवः सवितारमित्यति-च्छन्दसर्चा मिमीते ऽतिच्छन्दा वै सर्वाणि छन्दांसि
सर्वेभिरैवैनं छन्दोभिर्मिमीते वर्षम् वा एषा छन्दसां यदतिच्छन्दा यदतिच्छन्दसर्चा मिमीते वर्षमेवैनं
समानानां करोत्येकैकयोथ सर्ग- []

Pada Paata

अच्छ । याति । तस्मात् । अ॒नो॒वा॒ह्य॑मित्य॒नः - वा॒ह्य॑म् । सु॒मे । जी॒व॒न॒म् । य॒त्र । ख॒लु ।
वै । ए॒त॒म् । शी॒र्ष्णा । ह॒र॑न्ति । तस्मा॑त् । शी॒र॒ष॒हा॒र्य॑मि॒ति शी॒र॒ष॒हा॒र्य॑म् । गि॒रौ । जी॒व॒न॒म्
। अ॒भी॒ति॑ । त्॒य॒म् । दे॒व॒म् । स॒वि॒ता॒र॑म् । इति॑ । अ॒ति॑च्छ॒न्द॒से॒त्य॒ति - छ॒न्द॒सा॒ । ऋ॒चा
। मि॒मी॒त॒ । अ॒ति॑च्छ॒न्दा॒ इत्य॒ति - छ॒न्दाः॑ । वै । सर्वा॑णि । छ॒न्दा॑ंसि । सर्वे॑भिः । ए॒व
। ए॒न॒म् । छ॒न्दो॑भि॒रिति॑ छ॒न्दः॑-भिः । मि॒मी॒ते । व॒र्ष॒म् । वै । ए॒षा । छ॒न्द॑साम् । यत् ।
अ॒ति॑च्छ॒न्दा॒ इत्य॒ति - छ॒न्दाः॑ । यत् । अ॒ति॑च्छ॒न्द॒से॒त्य॒ति-छ॒न्द॒सा॒ । ऋ॒चा । मि॒मी॒ते । व॒र्ष॒म्
। ए॒व । ए॒न॒म् । स॒मा॒ना॒ना॑म् । क॒रो॒ति॒ । ए॒क॒यै॒क॒ये॒त्ये॒क॒या - ए॒क॒या॒ । उ॒थ्स॒र्ग॒मि॒त्यु॒त् - स॒र्ग॑म् ।

63 TS 6.1.9.5

TS 6.1.9.5

Samhita Paata

मिमीते ऽयातयाम्नियायातयाम्नियैवैनं मिमीते तस्मान्नानावीर्या अङ्गुलयः सर्वास्वङ्गुष्ठमुप नि गृह्णाति
तस्माथ समावद्वीर्योऽन्याभि-रङ्गुलिभिस्तस्माथ सर्वा अनु सं चरति यथ सह सर्वाभिर्मिमीत सश्लि-

ष्टा अङ्गुल॑यो जायेर॒-नेक॑यैकयो॒थ् सर्ग॑ मिमी॒ते तस्मा॑द् विभ॑क्ता जायन्ते॒ पञ्च॑ कृत्वो॒ यजु॑षा मिमी॒ते
पञ्चा॑क्षरा प॒ङ्क्तिः॑ पाङ्क्तो॒ यज्ञो॑ य॒ज्ञमे॒वाव॑ रुन्धे॒ पञ्च॑ कृत्व॑स्तू॒ष्णीं- []

Pada Paata

मिमी॒ते । अया॑तया॒म्रिया॑यातया॒म्रिये॑त्यया॑तया॒म्रिया॒-अ॒या॒तया॒म्रिया॒ । ए॒व । ए॒नम् । मिमी॒ते ।
तस्मा॑त् । नाना॑वीर्या॒ इति॑ नाना॑ - वी॒र्याः॑ । अ॒ङ्गुल॑यः । सर्वा॑सु । अ॒ङ्गुष्ठ॑म् । उप॑ । नीति॑
। गृ॒ह्णाति॑ । तस्मा॑त् । स॒माव॑द्वीर्यं॒ इति॑ स॒माव॑त् - वी॒र्यः॑ । अ॒न्याभिः॑ । अ॒ङ्गुलि॑भिरित्य॒ङ्गुलि॑ -
भिः॑ । तस्मा॑त् । सर्वाः॑ । अ॒नु॑ । समि॑ति । च॒रति॑ । यत् । सह॑ । सर्वा॑भिः । मिमी॒त ।
स॒श्शि॑ष्टा इति॑ सं - श्शि॑ष्टाः । अ॒ङ्गुल॑यः । जा॒येर॒न् । एक॑यैक॒येत्येक॑या-ए॒कया॑ । उ॒त्स॑र्गमित्यु॒त्
- सर्ग॑म् । मिमी॒ते । तस्मा॑त् । विभ॑क्ता इति॑ वि - भ॒क्ताः॑ । जा॒यन्ते॑ । पञ्च॑ । कृत्वः॑ । यजु॑षा
। मिमी॒ते । पञ्चा॑क्षरेति॒ पञ्च॑ - अ॒क्षरा॑ । प॒ङ्क्तिः॑ । पाङ्क्तः॑ । य॒ज्ञः । य॒ज्ञम् । ए॒व । अ॒वेति॑ ।
रुन्धे॑ । पञ्च॑ । कृत्वः॑ । तू॒ष्णीम् ।

64 TS 6.1.9.6

TS 6.1.9.6

Samhita Paata

-दश॑ सं प॑द्यन्ते दशा॑क्षरा वि॒राड॑न् वि॒राड् वि॒राजै॑वान्नाद्य॒मव॑ रुन्धे॒ यद् यजु॑षा मिमी॒ते भू॒तमे॒वाव॑
रुन्धे॒ यत् तू॒ष्णीं भ॑विष्यद्-यद्-वै तावा॑नेव सोमः॒ स्याद् याव॑न्तं मिमी॒ते यज॑मानस्यै॒व स्या॒न्नापि॑
सद॒स्यानां॑ प्र॒जाभ्य॑स्त्वेत्युप॒ समू॑हति सद॒स्याने॑वान्वा भ॑जति॒ वास॑सोप॒ नह्य॑ति सर्व॑दे॒वत्यै॑ वै - []

Pada Paata

दशं । समितिं । पृच्छन्ते । दशाक्षरेति दश - अक्षरा । विराडिति वि - राट् । अन्नम् ।
 विराडिति वि - राट् । विराजेति वि - राजा । एव । अन्नाद्यमित्यन्न - अद्यम् । अवेति । रुन्धे
 । यत् । यजुषा । मिमीते । भूतम् । एव । अवेति । रुन्धे । यत् । तूष्णीम् । भविष्यत्
 । यत् । वै । तावान् । एव । सोमः । स्यात् । यावन्तम् । मिमीते । यजमानस्य । एव
 । स्यात् । न । अपीति । सदुस्यानाम् । प्रजाभ्य इति प्र - जाभ्यः । त्वा । इति । उपे
 । समितिं । ऊहति । सदुस्यान् । एव । अन्वाभंजतीत्यनु-आभंजति । वाससा । उपेति ।
 नह्यति । सर्वदेवत्यमिति सर्व - देवत्यम् । वै ।

65 TS 6.1.9.7**TS 6.1.9.7****Samhita Paata**

वासः सर्वाभिरेवैनं देवताभिः समर्द्धयति पशवो वै सोमः प्राणाय त्वेत्युप नह्यति प्राणमेव पशुषु
 दधाति व्यानाय त्वेत्यनु शृन्थति व्यानमेव पशुषु दधाति तस्मात् स्वपन्तं प्राणा न जहति ॥

Pada Paata

वासः । सर्वाभिः । एव । एनम् । देवताभिः । समितिं । अर्द्धयति । पशवः । वै । सोमः ।
 प्राणायेति प्र - अनाय । त्वा । इति । उपेति । नह्यति । प्राणमिति प्र - अनम् । एव । पशुषु

। दुधा॒ति । व्या॒नाये॑ति वि - अ॒नाय॑ । त्वा॒ । इति॑ । अ॒न्वि॑ति । शृ॒न्थ॑ति । व्या॒नमि॑ति वि - अ॒-
नम् । ए॒व । प॒शुषु॑ । दुधा॒ति । तस्मा॑त् । स्व॒पन्त॑म् । प्रा॒णा इति॑ प्र - अ॒नाः । न । ज॒ह॑ति ॥

66 TS 6.1.10.1

TS 6.1.10.1

Samhita Paata

यत् क॒लया॑ ते श॒फेन॑ ते क्री॒णानी॑ति प॒णेत॑गोअ॒र्घः सोमं॑ कुर्या॒दगोअ॒र्घं य॑ज॒मान॒-मगोअ॒र्घम॑द्ध॒र्यु
गोस्तु॑ म॒हिमानं॑ नाव॑ तिरे॒द् गवा॑ ते क्री॒णानी॑त्ये॒व ब्रू॑याद् गोअ॒र्घमे॒व सोमं॑ क॒रोति॑ गोअ॒र्घं य॑ज॒मानं
गोअ॒र्घम॑द्ध॒र्यु न गोम॑हि॒मानम॑व॑ तिरत्य॒जया॑ क्री॒णाति॑ स॒तप॑समे॒वैनं॑ क्री॒णाति॑ हि॒रण्ये॑न क्री॒णाति॑ स॒-
शु॑क्रमे॒वै - []

Pada Paata

यत् । क॒लया॑ । ते । श॒फेन॑ । ते । क्री॒णानि॑ । इति॑ । प॒णेत॑ । अ॒गोअ॒र्घमि॑त्यगो - अ॒र्घम्
। सोमं॑म् । कुर्या॒त् । अ॒गोअ॒र्घमि॑त्यगो - अ॒र्घम् । य॑ज॒मानम् । अ॒गोअ॒र्घमि॑त्यगो - अ॒र्घम् ।
अ॒द्ध॒र्युम् । गोः । तु । म॒हिमानं॑म् । न । अ॒वेति॑ । तिरे॒त् । गवा॑ । ते । क्री॒णानि॑ । इति॑
। ए॒व । ब्रू॑यात् । गोअ॒र्घमि॑ति गो - अ॒र्घम् । ए॒व । सोमं॑म् । क॒रोति॑ । गोअ॒र्घमि॑ति गो -
अ॒र्घम् । य॑ज॒मानम् । गोअ॒र्घमि॑ति गो - अ॒र्घम् । अ॒द्ध॒र्युम् । न । गोः । म॒हिमानं॑म् । अ॒वेति॑
। ति॒रति॑ । अ॒जया॑ । क्री॒णाति॑ । स॒तप॑समि॒ति स - त॒प॒सम् । ए॒व । ए॒नम् । क्री॒णाति॑ ।
हि॒रण्ये॑न । क्री॒णाति॑ । स॒शु॑क्रमि॒ति स - शु॒क्रम् । ए॒व ।

67 TS 6.1.10.2

TS 6.1.10.2

Samhita Paata

न॑ क्रीणाति धे॒न्वा क्री॑णाति सा॒शिर॑मे॒वैनं॑ क्रीणात्यृष॑भेण॑ क्रीणाति॒ सेन्द्र॑मे॒वैनं॑ क्रीणात्यनु॑डुहं॑ क्रीणा॒ति॒ वह्नि॑र्वा अ॒नु॒द्वान्॒ वह्नि॑नै॒व वह्नि॑ य॒ज्ञस्य॑ क्रीणाति मिथु॑नाभ्यां॑ क्रीणाति मिथु॑नस्याव॑रुद्ध्यै॒ वास॑सा क्रीणाति सर्व॑दे॒वत्यं॑ वै वा॒सः सर्वा॑भ्य ए॒वैनं॑ दे॒वता॑भ्यः क्रीणाति द॒श सं प॑द्यन्ते द॒शाक्ष॑रा वि॒राडन्नं॑ वि॒राड् वि॒राजै॑वान्नाद्य॒मव॑ रुन्धे - []

Pada Paata

ए॒नम् । क्री॒णा॒ति । धे॒न्वा । क्री॒णा॒ति । सा॒शिर॑मि॒ति स - आ॒शिर॑म् । ए॒व । ए॒नम् । क्री॒णा॒ति । ऋ॒षभे॑ण॑ । क्री॒णा॒ति । सेन्द्र॑मि॒ति स-इन्द्र॑म् । ए॒व । ए॒नम् । क्री॒णा॒ति । अ॒नु॒डुहं॑ । क्री॒णा॒ति । वह्निः॑ । वै । अ॒नु॒द्वान् । वह्नि॑ना । ए॒व । वह्नि॑ । य॒ज्ञस्य॑ । क्री॒णा॒ति । मिथु॑नाभ्या॑म् । क्री॒णा॒ति । मिथु॑नस्य॑ । अ॒वरु॑द्ध्या इत्य॑व॑ - रु॒द्ध्यै । वास॑सा । क्री॒णा॒ति । सर्व॑दे॒वत्यमि॑ति॒ सर्व - दे॒वत्य॑म् । वै । वा॒सः । सर्वा॑भ्यः । ए॒व । ए॒नम् । दे॒वता॑भ्यः । क्री॒णा॒ति । द॒श । समि॑ति॒ । प॒द्यन्ते॑ । द॒शाक्ष॑रेति॒ दश॑ - अ॒क्षरा॑ । वि॒राडिति॑ वि - राट् । अ॒न्नम् । वि॒राडिति॑ वि - राट् । वि॒राजे॑ति॒ वि - राजा॑ । ए॒व । अ॒न्नाद्य॑मित्य॑न्न - अ॒द्यम् । अ॒वेति॑ । रुन्धे॑ ।

68 TS 6.1.10.3

TS 6.1.10.3

Samhita Paata

तपसस्तनूरसि प्रजापतेर्वर्ण इत्याह पशुभ्य एव तदद्भ्युर्नि हुत आत्मनोऽनोव्रस्काय गच्छति श्रियं
प्र पशूनामोति य एवं वेद शुक्रं ते शुक्रेण क्रीणामीत्याह यथा यजुरेवैतद् देवा वै येन हिरण्येन
सोममक्रीणन् तदभीषहा पुनराऽददत् को हि तेजसा विक्रेष्यत इति येन हिरण्येन - []

Pada Paata

तपसः । तनूः । असि । प्रजापतेरिति प्रजा - पतेः । वर्णः । इति । आह । पशुभ्य इति
पशु - भ्यः । एव । तत् । अद्भ्युः । नीति । हुते । आत्मनः । अनोव्रस्कायेत्यनो -
व्रस्काय । गच्छति । श्रियम् । प्रेति । पशून् । आमोति । यः । एवम् । वेद । शुक्रम्
। ते । शुक्रेण । क्रीणामि । इति । आह । यथायजुरिति यथा-यजुः । एव । एतत् ।
देवाः । वै । येन । हिरण्येन । सोमम् । अक्रीणन् । तत् । अभीषहेत्यभि-सहा । पुनः ।
एति । अददत् । कः । हि । तेजसा । विक्रेष्यत इति वि - क्रेष्यते । इति । येन । हिरण्येन ।

69 TS 6.1.10.4

TS 6.1.10.4

Samhita Paata

सोमं॑ क्रीणी॒यात् तद॑भी॒षहा पुन॑रा द॑दीत् तेज॑ ए॒वाऽऽत्मन् ध॑त्तेऽस्मे ज्योतिः॑ सोम॒विक्र॑यिणि॒ तम्
इत्या॑ह ज्योति॑रे॒व यज॑माने द॒धाति॑ तम॑सा सोम॒विक्र॑यिणम॑र्पयति॒ यदनु॑पग्र॒थ्य ह॒न्याद्-द॑न्द॒शूका॑स्ताः
समा॑ः सर्पाः॑ स्यु॑रि॒दम॑हः सर्पा॑णां द॒न्द॒शूका॑नां ग्री॒वा उप॑ ग्र॒श्नामी॒त्याहा-द॑न्द॒शूका॑स्ताः समा॑ः सर्पा
भव॑न्ति॒ तम॑सा सोम॒विक्र॑यिणं॑ वि॒द्व्यति॑ स्वान् - []

Pada Paata

सोम॑म् । क्रीणी॒यात् । तत् । अ॒भी॒षहेत्य॑भ - सहा॑ । पुनः॑ । एति॑ । द॒दीत् । तेजः॑ । ए॒व
। आ॒त्मन् । ध॑त्ते । अ॒स्मे इति॑ । ज्योतिः॑ । सोम॒विक्र॑यिणीति॑ सोम॒-विक्र॑यिणि॑ । तमः॑ ।
इति॑ । आ॒ह । ज्योतिः॑ । ए॒व । यज॑माने । द॒धाति॑ । तम॑सा । सोम॒विक्र॑यिणमिति॑ सोम -
विक्र॑यिण॑म् । अ॒र्पय॑ति । यत् । अनु॑पग्र॒थ्येत्यनु॑प - ग्र॒थ्य । ह॒न्यात् । द॒न्द॒शूकाः॑ । ताम् ।
समा॑म् । सर्पाः॑ । स्युः॑ । इ॒दम् । अ॒हम् । सर्पा॑णाम् । द॒न्द॒शूका॑नाम् । ग्री॒वाः । उपेति॑ ।
ग्र॒श्नामि॑ । इति॑ । आ॒ह । अ॒द॒न्द॒शूकाः॑ । ताम् । समा॑म् । सर्पाः॑ । भ॒वन्ति॑ । तम॑सा ।
सोम॒विक्र॑यिणमिति॑ सोम - विक्र॑यिण॑म् । वि॒द्व्यति॑ । स्वानं॑ ।

70 TS 6.1.10.5

TS 6.1.10.5

Samhita Paata

भ्राजेत्या॑हे॒ते वा अ॒मुष्मिन् लो॒के सोम॑मरक्षन् तेभ्योऽधि॑ सोम॒माऽहर॑न् । यदे॒तेभ्यः॑ सोम॒क्रय॑णा॒-
न्नानु॑दिशेद॒क्रीतोऽस्य॑ सोमः॑ स्या॒न्नास्यै॑ते ऽमुष्मिन् लो॒के सोमः॑ रक्षेयु॒र्यदे॒तेभ्यः॑ सोम॒क्रय॑णाननुदि॒-

शतिं क्रीतौऽस्य सोमो भवत्येतैऽस्यामुष्मिन् लोके सोमः रक्षन्ति ॥

Pada Paata

भ्राजं । इति । आह । एते । वै । अमुष्मिन् । लोके । सोमम् । अरक्षन् । तेभ्यः ।
अधीति । सोमम् । एति । अहरन् । यत् । एतेभ्यः । सोमक्रयणानिति सोम - क्रयणान् ।
न । अनुदिशेदित्यनु - दिशेत् । अक्रीतः । अस्य । सोमः । स्यात् । न । अस्य । एते ।
अमुष्मिन् । लोके । सोमम् । रक्षेयुः । यत् । एतेभ्यः । सोमक्रयणानिति सोम - क्रयणान् ।
। अनुदिशतीत्यनु - दिशति । क्रीतः । अस्य । सोमः । भवति । एते । अस्य । अमुष्मिन् ।
। लोके । सोमम् । रक्षन्ति ॥

71 TS 6.1.11.1

TS 6.1.11.1

Samhita Paata

वारुणो वै क्रीतः सोम उपनद्धो मित्रो न एहि सुमित्रधा इत्याह शान्त्या इन्द्रस्योरुमा विश दक्षि-
णमित्याह देवा वै यः सोममक्रीणन् तमिन्द्रस्योरौ दक्षिण आ ऽसादयन्नेष खलु वा एतरहीन्द्रो
यो यजते तस्मादेवमाहोदायुषा स्वायुषेत्याह देवता एवा-न्वारभ्योत् - []

Pada Paata

वारुणः । वै । क्रीतः । सोमः । उपेनद्ध इत्युपेनद्धः । मित्रः । नः । एति । इहि ।
 सुमित्रधा इति सुमित्र - धाः । इति । आह । शान्त्यै । इन्द्रस्य । ऊरुम् । एति । विश ।
 दक्षिणम् । इति । आह । देवाः । वै । यम् । सोमम् । अक्रीणन् । तम् । इन्द्रस्य ।
 ऊरौ । दक्षिणे । एति । असादयन् । एषः । खलु । वै । एतर्हि । इन्द्रः । यः । यजते
 । तस्मात् । एवम् । आह । उदिति । आयुषा । स्वायुषेति सु - आयुषा । इति । आह ।
 देवताः । एव । अन्वारभ्येत्यनु - आरभ्य । उदिति ।

72 TS 6.1.11.2

TS 6.1.11.2

Samhita Paata

तिष्ठत्युर्वन्तरिक्षमन्विहीत्याहा-न्तरिक्षदेवत्यो(1) ह्येतरर्हि सोमोऽदित्याः सदोऽस्यदित्याः सद आ
 सीदेत्याह यथायजुरेवैतद् द्वि वा एनमेतदर्द्धयति यद् वारुणः सन्तं मैत्रं करोति वारुण्यर्चाऽऽ
 सादयति स्वयैवैनं देवतया समर्द्धयति वाससा पर्यानेह्यति सर्वदेवत्यं वै वासः सर्वाभिरेवै - []

Pada Paata

तिष्ठति । उरु । अन्तरिक्षम् । अन्विति । इहि । इति । आह । अन्तरिक्षदेवत्यं इत्यन्तरिक्ष
 - देवत्यः । हि । एतर्हि । सोमः । अदित्याः । सदः । असि । अदित्याः । सदः ।
 एति । सीद् । इति । आह । यथायजुरिति यथा-यजुः । एव । एतत् । वीति । वै । एनम्
 । एतत् । अर्द्धयति । यत् । वारुणम् । सन्तम् । मैत्रम् । करोति । वारुण्या । ऋचा

। ए॒ति॑ । स॒द॒य॒ति॑ । स्व॒यौ॑ । ए॒व । ए॒न॒म् । दे॒व॒त॒या॑ । स॒मि॒ति॑ । अ॒र्ध॒य॒ति॑ । वा॒स॒सा॑ ।
प॒र्या॒न॒ह्य॒ती॒ति॑ परि - आ॒न॒ह्य॒ति॑ । स॒र्व॒दे॒व॒त्य॑मि॒ति॑ स॒र्व - दे॒व॒त्य॑म् । वै । वा॒सः॑ । स॒र्वा॒भिः॑ । ए॒व ।

73 TS 6.1.11.3

TS 6.1.11.3

Samhita Paata

-नं॑ दे॒व॒ता॒भिः॑ स॒म॒र्द्ध॒य॒त्य॒थो॑ र॒क्ष॑सा॒म॒प॑ह॒त्यै॑ व॒नेषु॑ व्य॒न्त॒रि॑क्षं त॒ता॒ने॒त्या॑ह॒ व॒नेषु॑ हि व्य॒न्त॒रि॑क्षं त॒ता॒न॒
वा॒ज॒म॒र्व॒थि॒स्वि॒त्या॑ह॒ वा॒जः॑ ह्य॒र्व॒थ्सु॑ प॒यो अ॒घ्न्या॑स्वि॒त्या॑ह॒ प॒यो ह्य॑घ्न्या॒सु॑ ह॒थ्सु॑ क्र॒तु॒मि॒त्या॑ह॒ ह॒थ्सु॑ हि
क्र॒तुं व॑रु॒णो वि॒क्ष्व॑ग्नि॒मि॒त्या॑ह॒ व॑रु॒णो हि वि॒क्ष्व॑ग्निं दि॒वि सूर्य॑ - []

Pada Paata

ए॒न॒म् । दे॒व॒ता॒भिः॑ । स॒मि॒ति॑ । अ॒र्ध॒य॒ति॑ । अ॒थो॒ इति॑ । र॒क्ष॑सा॒म् । अ॒प॑ह॒त्या॒ इत्य॑प॒-ह॒त्यै॑ ।
व॒नेषु॑ । वी॒ति॑ । अ॒न्त॒रि॑क्षम् । त॒ता॒न॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । व॒नेषु॑ । हि । वी॒ति॑ । अ॒न्त॒रि॑क्षम्
। त॒ता॒न॑ । वा॒ज॑म् । अ॒र्व॒थि॒स्वि॒त्य॒र्वत् - सु॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । वा॒ज॑म् । हि । अ॒र्व॒थि॒स्वि॒त्य॒र्वत्
- सु॑ । प॒यः॑ । अ॒घ्न्या॑सु॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । प॒यः॑ । हि । अ॒घ्न्या॑सु॒ । ह॒थि॒स्वि॒ति॑ ह॒त् - सु॑ ।
क्र॒तु॑म् । इति॑ । आ॒ह॒ । ह॒थि॒स्वि॒ति॑ ह॒त्-सु॑ । हि । क्र॒तु॑म् । व॑रु॒णः । वि॒क्षु॑ । अ॒ग्नि॑म् । इति॑
। आ॒ह॒ । व॑रु॒णः॑ । हि । वि॒क्षु॑ । अ॒ग्नि॑म् । दि॒वि । सूर्य॑म् ।

74 TS 6.1.11.4

TS 6.1.11.4

Samhita Paata

मित्या॑ह दि॒वि हि सूर्य॑ः सोम॑मद्रा॒वित्या॑ह ग्रावा॑णो वा अ॒द्र्यस्तेषु॑ वा ए॒ष सोमं॑ दधा॒ति यो य-
ज॑ते तस्मा॑दे॒वमा॒होदु॑ त्यं जा॒तवे॑दसु॒मिति॑ सौर्य॑र्चा कृ॒ष्णाजि॑नं प्र॒त्यान॑ह्यति रक्ष॑सामप॑हत्या उ॒स्रावे॑तं
धू॒र॒षाहा॑वित्या॑ह यथा॒यजु॑रे॒वैतत् प्र च्य॑वस्व भुव॑स्पत॒ इत्या॑ह भू॒ताना॑ः ह्ये - []

Pada Paata

इति॑ । आ॒ह । दि॒वि । हि । सूर्य॑म् । सोम॑म् । अ॒द्रौ । इति॑ । आ॒ह । ग्रावा॑णः । वै
। अ॒द्र्यः । तेषु॑ । वै । ए॒षः । सोम॑म् । दधा॒ति । यः । यज॑ते । तस्मा॑त् । ए॒वम् ।
आ॒ह । उ॒दि॒ति । उ॒ । त्यम् । जा॒तवे॑दसु॒मिति॑ जा॒त - वे॒दसु॑म् । इति॑ । सौर्य॑ । ऋ॒चा ।
कृ॒ष्णाजि॑नमि॒ति कृ॒ष्ण - अ॒जिन॑म् । प्र॒त्यान॑ह्यतीति॑ प्रति-आन॑ह्यति । रक्ष॑साम् । अप॑हत्या॒ इत्यप॑
- ह॒त्यै । उ॒स्रा॑ । ए॒ति । इ॒त् । धू॒र॒षाहा॑विति॑ धूः - सा॒हौ । इति॑ । आ॒ह । यथा॒यजु॑रिति॑
यथा - य॒जुः । ए॒व । ए॒तत् । प्रे॒ति । च्य॑वस्व । भुवः॑ । प्र॒ते । इति॑ । आ॒ह । भू॒ताना॑म् । हि ।

75 TS 6.1.11.5

TS 6.1.11.5

Samhita Paata

-ष पतिर्विश्वान्यभि धामानीत्याह विश्वानि ह्यै(1) षोऽभि धामानि प्रच्यवन्ते मा त्वा परिपरी विदुदि-
त्याह यदेवादः सोममाह्रियमाणं गन्धर्वो विश्वावसुः पर्यमुष्णात् तस्मा-देवमाहापरिमोषाय यजमानस्य
स्वस्त्ययन्यसीत्याह यजमानस्यैवैष यज्ञस्यान्वारम्भं ॐ ऽनवच्छित्त्यै वरुणो वा एष यजमानमभ्यैति
यत् - []

Pada Paata

एषः । पतिः । विश्वानि । अभीति । धामानि । इति । आह । विश्वानि । हि । एषः ।
अभीति । धामानि । प्रच्यवन्त इति प्र - च्यवन्ते । मा । त्वा । परिपरीति परि - परी । विदुत्
। इति । आह । यत् । एव । अदः । सोमम् । आह्रियमाणमित्या - ह्रियमाणम् । गन्धर्वः
। विश्वावसुरिति विश्व - वसुः । पर्यमुष्णादिति परि - अमुष्णात् । तस्मात् । एवम् । आह
। अपरिमोषायेत्यपरि - मोषाय । यजमानस्य । स्वस्त्ययनीति स्वस्ति - अयनी । अस्ति ।
इति । आह । यजमानस्य । एव । एषः । यज्ञस्य । अन्वारम्भ इत्यनु - आरम्भः । अन-
वच्छित्या इत्यनव - छित्त्यै । वरुणः । वै । एषः । यजमानम् । अभि । एति । एति । यत् ।

76 TS 6.1.11.6

TS 6.1.11.6

Samhita Paata

क्रीतः सोम उपनद्धो नमो मित्रस्य वरुणस्य चक्षस इत्याह शान्त्या आ सोमं वहन्त्यग्निना प्रति
तिष्ठते तौ सभवंतौ यजमानमभि सं भवतः पुरा खलु वावैष मेधायाऽऽत्मनमारभ्य चरति यो

दीक्षितो यदग्नीषोमीयं पशुमालभत आत्मनिष्क्रयण एवास्य स तस्मात् तस्य नाऽऽशयं पुरुषनि-
ष्क्रयण इव ह्यथो खल्वहु () अग्नीषोमीभ्यां वा इन्द्रो वृत्रमहन्निति यदग्नीषोमीयं पशुमालभत वार्त्रघ्न
एवास्य स तस्माद्वाशयं वारुण्यर्चा परिं चरति स्वयैवैनं देवतया परिं चरति ॥

Pada Paata

क्रीतः । सोमः । उपनद्ध इत्युप - नद्धः । नमः । मित्रस्य । वरुणस्य । चक्षसे । इति ।
आह । शान्त्यै । एति । सोमम् । वहन्ति । अग्निना । प्रतीति । तिष्ठते । तौ । सुभवंताविति
सं - भवंतौ । यजमानम् । अभि । समिति । भवतुः । पुरा । खलु । वाव । एषः । मेधांय
। आत्मानम् । आरभ्येत्या-रभ्यं । चरति । यः । दीक्षितः । यत् । अग्नीषोमीयमित्यग्नी -
सोमीयम् । पशुम् । आलभत इत्या - लभते । आत्मनिष्क्रयण इत्यात्म - निष्क्रयणः । एव
। अस्य । सः । तस्मात् । तस्य । न । आशयम् । पुरुषनिष्क्रयण इति पुरुष - निष्क्रयणः
। इव । हि । अथो इति । खलु । आहुः () । अग्नीषोमीभ्यामित्यग्नी - सोमीभ्याम् । वै ।
इन्द्रः । वृत्रम् । अहन् । इति । यत् । अग्नीषोमीयमित्यग्नी - सोमीयम् । पशुम् । आलभत
इत्या-लभते । वार्त्रघ्न इति वार्त्र - घ्नः । एव । अस्य । सः । तस्मात् । उ । आशयम्
। वारुण्या । ऋचा । परीति । चरति । स्वयां । एव । एनम् । देवतया । परीति । चरति ॥